

Biblioteca Bucureștilor

9
Septembrie
1999

REVISTA ASOCIAȚIEI BIBLIOTECARILOR ȘI DOCUMENTARIȘTILOR DIN BUCUREȘTI • BIBLIOTECA MUNICIPALĂ • DIRECTOR FLORIN ROTARU

LUDOVICO ARIOSTO

1474 – 1533

525 de ani de la naștere

“În lumea aceasta copilărească a imaginației, în care se dezvăluie un sentiment al artei atât de înalt și totodată o conștiință a lumii adulte și luminate, evul mediu se destramă, și se naște lumea modernă...

În contopirea aceasta, mai mult simțită decât gândită și care face din autor și din creația sa o singură lume armonică perfect întrepătrunsă, constă adevărul și tinerețea perpetuă a lumii ariostești, care este, prin excelența ei artistică, opera cea mai desăvârșită a imaginației italiene, iar prin semnificația adâncă a ironiei ei, o coloană luminoasă în istoria spiritului omenesc”.

Francesco de Sanctis

Sumar

București – 540	2-15
-----------------------	------

Bucureștii de altădată

<i>Paul Cernovodeanu</i> – Călători străini ai epocii regulamentare	
Charles de Bois le Comte	16
Adrien Louis Cochelet.....	16
Saint Marc Girardin	17
C.B. Elliot.....	18
Nathaniel Burton.....	18
Auguste Raffet.....	18
Gustav von Schüller.....	19
“Ermitul din Gauting”.....	19
Auguste Labatut.....	20
Raoul Perrin.....	20
Edouard Thouvenel.....	20
<i>Ana Maria Orășanu</i> – Vechi zidiri bucureștene: Biserica lui Bucur	21

Istoria cărții

<i>Mariana Mihăilescu</i> – Ediții elzeviriene în colecțiile Bibliotecii Institutului de Istorie “Nicolae Iorga”	23
--	----

Patrimoniu

<i>Florin Preda</i> – Pravila Mitropolitului Nifon	25
--	----

Autografe contemporane

In Memoriam – <i>Silvan</i> (1909 – 1999)	26
---	----

Itinerar francofon

<i>Teofil Bălaj</i> – Reparații la “Coloana Infinitului” (II)	29
---	----

Meridian biblioteconomic

*** – Programul “Cultura 2000”	30
--------------------------------------	----

Cultură și Cartier

<i>Iulian Scoipan</i> – Inițiativele comunitare dau roade: Centrul de vacanță și timp liber “Fantezia '99” în fapte și cifre	33
--	----

Agenda culturală

*** – Lansare de carte	34
*** – Expoziție	35
*** – Noutăți editoriale	35
Calendarul evenimentelor culturale – septembrie 1999	37

BIBLIOTECA MUNICIPALĂ MIHAIL SADOVEANU

BUCUREȘTI • 540

“Bucureștiul împlinește 540 de ani de istorie. Timp de o săptămână locuitorii Capitalei vor avea parte de o sărbătoare deosebită, a anunțat Florin Rotaru, directorul Bibliotecii Municipale «Mihail Sadoveanu» în cadrul conferinței de presă. La data de 20 septembrie 1459, în cancelaria domnitorului Vlad Țepeș se emitea primul hrisov în care se menționa existența cetății”.

(“Azi”, 16 septembrie 1999)

Calendarul manifestărilor

Marți, 14 septembrie

◆ *orele 11⁰⁰* – În sala de protocol a studioului “Sahiafilm” s-a desfășurat conferința de presă organizată de Biblioteca Municipală cu ocazia lansării programului “BUCUREȘTI – 540”. Au participat numeroși ziariști precum și reprezentanți ai instituțiilor colaboratoare. În cadrul conferinței de presă s-au făcut referiri la semnificația zilei de 20 septembrie, la rolul acestei date în istoria Bucureștilor. Domnul director Florin Rotaru a subliniat importanța pe care trebuie să o acordăm memoriei comunității locale și rolul instituțiilor de cultură în promovarea tradiției. Totodată organizatorii au adus la cunoștință faptul că manifestările incluse în programul “BUCUREȘTI – 540” reflectă strategia proiectului “Cultură și Cartier” demarat în Capitală în urmă cu doi ani la inițiativa Bibliotecii Municipale “Mihail Sadoveanu”. Conferința de presă a fost urmată de viziunea filmului documentar “București”, realizat în 1935 de regizorul Paul Călinescu. Pelicula a fost pusă la dispoziție de studioul “Sahiafilm” căruia îi mulțumim și cu această ocazie pentru sprijinul oferit la buna organizare a întâlnirii cu presa. (Horia Frunză)

Miercuri, 15 septembrie

◆ *orele 10⁰⁰* – Un eveniment inedit din această zi a programului “BUCUREȘTI – 540” a fost călătoria cu troleibuzul aniversar. Prin amabilitatea Regiei Autonome de Transport București organizatorilor li s-a pus la dispoziție un troleibuz special care a circulat, timp de două zile, pe artera principală a Capitalei: Bulevardul Elisabeta – Bulevardul Carol I. Troleibuzul a fost pavoazat cu afișele și siglele instituțiilor care au colaborat, alături de Biblioteca Municipală, la realizarea manifestărilor dedicate sărbătoririi orașului.

Primul grup de călători, format din ziași și studenți ai Universității București, s-a “îmbarcat” în troleibuzul aniversar în fața Primăriei Capitalei. De-a lungul traseului ei au primit informații detaliate în legătură cu istoricul unor edificii bucureștene aflate pe cele două bulevarde amintite mai sus. Colega noastră Ana Maria Orășanu, coordonatoarea Departamentului Memorie Locală, a fost un ghid competent oferind numeroase amănunte documentare celor interesați de trecutul orașului. Reîntorși după o oră în fața Primăriei, am fost întâmpinați de un grup de redactori ai postului TVR Internațional, care, din cauza unei întâzieri, a ratat plecarea cu noi, dar a reușit în schimb să filmeze reîntoarcerea troleibuzului, prilej cu care au realizat și câteva interviuri cu studenții participanți la acțiune. (*Horia Frunză*)

◆ *orele 11⁰⁰* – Biblioteca “Lucian Blaga” a vernisat “**Expoziția de presă veche bucureșteană**”.

Au fost expuse publicului lucrări de o importanță deosebită, precum și o serie de ilustrații din epocă.

Dintre acestea merită a fi menționate revistele: “Albina” din 1898, 1903, 1911, 1927; “Albina românească” 1847; “Anuarul statistic al orașului București” 1846; “Bucureștii vechi – documente iconografice” 1936; “Capitala poetică literară” 1916; “Anuarul României” 1910, 1915; “Gazeta ilustrată” 1922; “Foaia pentru toți” 1897; “Luceafărul – Revistă literară” 1907; “Gazeta Bucureștilor” 1917; “Gazeta municipală” 1940; “Desbaterile Senatului” 1893; “Desbaterile Adunării Deputaților” 1893; “Monitorul Comunal al Primăriei Bucuresci” 1896.

Deschiderea expoziției a fost marcată de transmisia în direct la postul de radio “Antena Bucureștilor”, precum și de prezența a numeroși redactori de la posturile naționale de radio și televiziune, printre care: “Radio România Internațional”, “Foto Press” (care au efectuat fotografiile), ziarul “Cotidianul”, ProTV, care a filmat expoziția pentru a o prezenta în cadrul emisiunii “Profesiunea mea, cultura”, realizată de Nicolae Manolescu și difuzată sâmbăta la ora 12⁰⁰. (*Lavinia Însurățelu*)

Bucureștii la începutul sec. XVIII. Vedere închipuită, dintr-o publicație a epocii

Joi, 16 septembrie

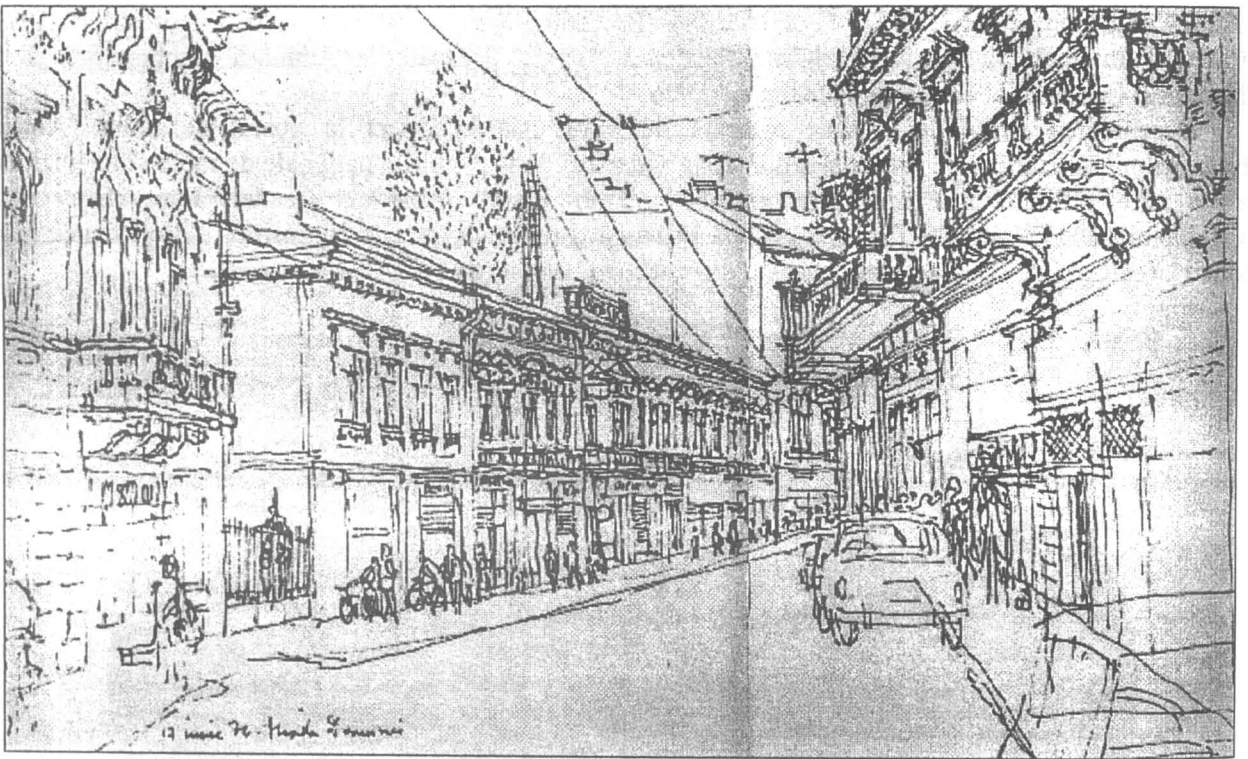
◆ orele 11⁰⁰ – La filiala “Marin Preda” s-a deschis o expoziție retrospectivă, “**Personalități Bucureștene: Barbu Știrbei**”. Locul expoziției a fost ales din două motive: primul derivă din faptul că filiala “Marin Preda” se află pe str. Știrbei Vodă, nr. 168, al doilea motiv fiind legat de amabilitatea și sollicitudinea bibliotecarelor din această filială.

Concepută sub forma unui set de fotomontaje, expoziția are meritul de a face o reală legătură, prin intermediul imaginilor prezentate, între domnitorul Barbu Știrbei și înfățișarea Bucureștiului contemporan acestuia. În plus, expoziția este însoțită și de un tabel biografic al domnitorului, la realizarea căruia s-au folosit informații din cartea ce i-a fost dedicată de către Nicolae Iorga.

Remarcabil prin realizările sale pentru București, lucru care iese în evidență din cele prezentate în cadrul expoziției, Barbu Știrbei rămâne ca un foarte bun gospodar al Bucureștilor, el fiind primul care a depus eforturi pentru europenizarea Capitalei, evident în limitele epocii sale.

Realizatorii expoziției, din Departamentul de Memorie Comunitară al Bibliotecii Municipale (arhitecta Ana Maria Orășanu și bibliotecar Florin Preda), s-au bazat pe litografiile de epocă, pe informațiile furnizate de cartea lui Nicolae Iorga, toate acestea reunindu-se într-o expoziție atractivă prin subiectul propus și prin modul de concepere al ei.

Expoziția se înscrie într-un larg evantai de manifestări similare, dacă ar fi să amintim expoziția “**Vechi Zidiri Bucureștene**” (Biblioteca “Ion Creangă”), expoziția “**Take Ionescu**” (Sediul Central “M. Sadoveanu”) sau expoziția de cartofilie “**Bucureștii Vechi**” (Biblioteca Tineretului), toate organizate pentru celebrarea acestui bătrân tânăr: **București**. (Florin Preda)

Cik Damadian: *Strada Doamnei*

◆ orele 18⁰⁰ – Spre seară, în barul “Café Indigo”, elegantul local aflat în incinta Cinematecii Române, a avut loc inaugurarea Clubului Ziaristilor Bucureșteni, MEDIA CLUB. Manifestarea, patronată de Biblioteca Municipală, a reunit peste 70 de publiciști din mai toate redacțiile presei scrise și audio vizuale din Capitală. Acțiunea s-a bucurat de un deosebit succes și asta deoarece organizatorii au reușit să îmbine utilul cu plăcutul oferind celor prezenți momente de divertisment dar și subiecte ziaristice. Astfel, programul clubului a inclus prezentarea câtorva surse de informații bucureștene mai puțin cunoscute de ziaristi. Este vorba de Serviciul Informare Documentare din cadrul Bibliotecii Municipale și de Centrul de Studii și Cercetări pentru Problemele Tineretului. De altfel, cele două instituții au figurat cu rubrici

speciale și în miniziarul "MEDIA CLUB" editat cu această ocazie de Biblioteca Municipală. În rest, surprizele serii s-au ținut lanț. Loteria Națională a oferit cadouri celor prezenți, Fabrica de dulciuri "Excelent" a oferit premii pentru Tombola Ziariștilor iar gazdele, patronii localului "Café Indigo", au asigurat, în regim de sponsorizare, masa de protocol pentru toată lumea participantă la acest eveniment. Numeroasele informații utile oamenilor din presă, muzica plăcută, entuziasmul și atmosfera sărbătorească a întâlnirii i-au făcut pe toți ziariștii să exclame: "Mai vrem și altă dată!". Bineînțeles că acțiunile MEDIA CLUB vor continua și în viitor cu sprijinul Bibliotecii Municipale – inițiatoarea proiectului.

(Horia Frunză)

Vineri, 17 septembrie

◆ orele 11⁰⁰ – Simpozionul științific "București – memorie comunitară"

Coordonată importantă a noilor programe derulate de Biblioteca Municipală "Mihail Sadoveanu", *Memoria comunitară* a constituit și tema simpozionului științific desfășurat la Muzeul de Istorie și Artă al Municipiului București, prestigioasă instituție a orașului și, deopotrivă, edificiu reprezentativ pentru istoria arhitecturii și artei bucureștene.

În deschiderea lucrărilor, Muzeul, în calitate de gazdă, precum și Biblioteca, în cea de organizator, au salutat prezența invitaților, personalități de prestigiu ale societății românești și auditoriului numeros, alcătuit din iubitori de toate vârstele ai urbei. Contextual, dl. Florin Rotaru, directorul Bibliotecii Municipale "Mihail Sadoveanu", a reamintit importanța momentului aniversar – 540 de ani de atestare a Bucureștilor sub acest nume – ținând seama de istoria sa zbuțuită, de sărăcia surselor documentare cu referire la vremurile de început ale cetății.

Primul vorbitor, dl. acad. Paul Cernovodeanu, a prezentat comunicarea "Vechea administrare a orașului în secolele XVI-XVII: județul și pângarii". S-au trecut în revistă demersurile inițiale pentru organizarea administrativă a "comunei București", s-au identificat primii cetățeni îndrituiți cu aceste treburi, competențele lor și felul în care activau. Bazată pe o referire documentară impresionantă, expunerea a înlesnit celor prezenți cunoașterea unei perioade a vieții urbane bucureștene, despre care informațiile sunt restrânse.

În continuare, Prea Sfințitul dr. Zarh Baronian, distins reprezentant al comunității și bisericii armene, a prezentat comunicarea "Armonie interetnică și pe plan spiritual". Domnia sa a reamintit condițiile istorice în care armenii, dislocați din îndepărtatele lor ținuturi natale s-au statornicit în secolul XV în țările române. Purtătoare a unei civilizații milenare, această nație, cu un trecut încărcat de suferință, a găsit pe meleagurile românești condiții prielnice de viață, de păstrare a identității etnice, culturale și religioase.

Și la București s-a constituit în secolele trecute o solidă comunitate armeană, stabilită în "Mahalaua armeană", vechi cartier locuit de ei. Domnitorii valahi au încurajat statornicirea armenilor la București prin diverse facilități fiscale, iar biserica ortodoxă armeană a fost singura biserică minoritară care a acceptat subordonarea administrativă față de primăria orașului. Vorbitorul a rememorat numele unor personalități care fac cinste comunității armene și culturii românești, ca de exemplu, Iacob Melik, Spiru Haret, Manuc-Bei, arh. Grigore și Cristofi Cerchez, A. Șahighian, K. H. Zambaccian și alții.

Simpozionul s-a bucurat de participarea părintelui Constantin Galeriu, eminentă personalitate a spiritualității ortodoxe. În prelegerea "Parohia – nucleu al vieții comunitare", luminatul vorbitor s-a referit la rădăcinile și valorile ortodoxiei, la viața comunitară a românilor, prin tradiție organizată în jurul bisericii parohiale. Și Bucureștii au fost din începuturi o vatră de credință, așa cum mărturisește numărul impresionant de mare al lăcașurilor ce au constituit întotdeauna locuri sacre dar și de învățătură, ori de teaurizare a valorilor culturale.

"Amintirile unui bucureștean", depănate de poetul Ion Horea, au reamintit celor prezenți orașul ultimilor cinci decenii. Bucureștean de adopție, dar vibrând la tot ce înseamnă farmecul metropolei, distinsul vorbitor a evocat momente care l-au impresionat și l-au apropiat sufletește de oraș, determinându-l în final să se considere de-al locului, familiar ambianței culturale și umane de aici.

Simpozionul s-a dovedit o reușită, o ocazie de a aduna laolaltă persoane și personalități pe care tema privind istoria Capitalei le-a smuls pentru câteva momente de la alte activități și griji cotidiene, le-a făcut să se bucure împreună de restituirea unui trecut istoric, pe nedrept uitat de foarte mulți. (Ana Maria Orășanu)

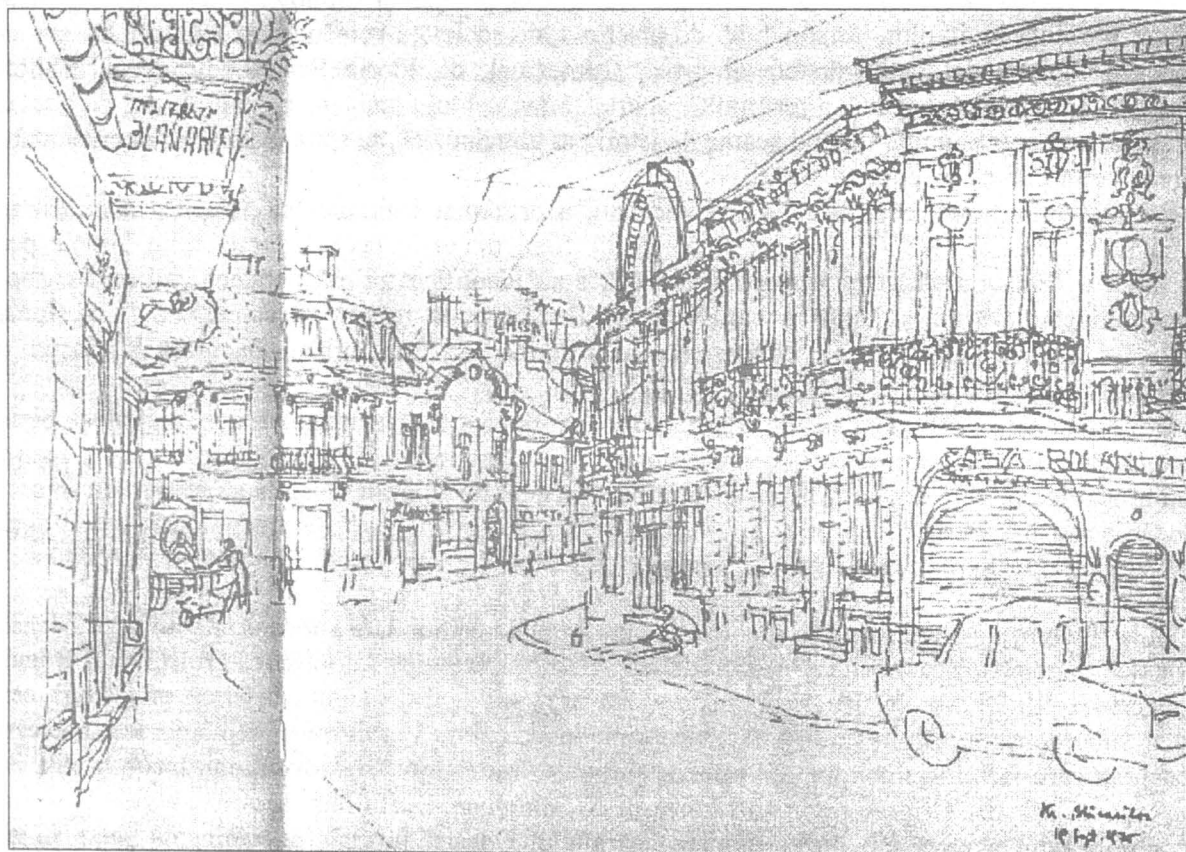
♦ orele 14⁰⁰ – “Vechi zidiri bucureștene”

Biblioteca “Ion Creangă” își întâmpină micii cititori cu o surpriză. În spațiul care găzduiește de obicei expoziții cu realizări plastice ale copiilor, se desfășoară expozeul foto-documentar “Vechi zidiri bucureștene”, alcătuit dintr-o suită de circa 40 imagini ale celor mai valoroase monumente istorice din Capitală, comentate prin texte adecvate. Obiectivele selecționate punctează întreaga istorie locală, de la zidurile ce amintesc cetatea de scaun, prin ctitoriile voievozilor din secolele XVI-XVIII și până la monumentul ridicat în amintirea celor care au făurit România Mare – Arcul de Triumf.

Se succed în ordine cronologică biserici și reședințe princiare, edificii publice și private, exemplificând evoluția și diversificarea programelor funcționale, derularea stilurilor decorative la confluența estetică specifică locului, prin întrepătrunderea înrăurilor provenite din Orientul constantinopolitan cu cele aduse din Europa occidentală.

Expoziția realizată de Departamentul de Memorie locală al Bibliotecii Municipale “Mihail Sadoveanu” își propune să atragă interesul publicului școlar pentru orașul în care trăim, pentru valorile sale arhitectural-istorice, pe lângă care adeseori se trece în grabă, fără a le cunoaște sau recunoaște.

(Ana Maria Orășanu)

Cik Damadian: *Strada Blănarilor*

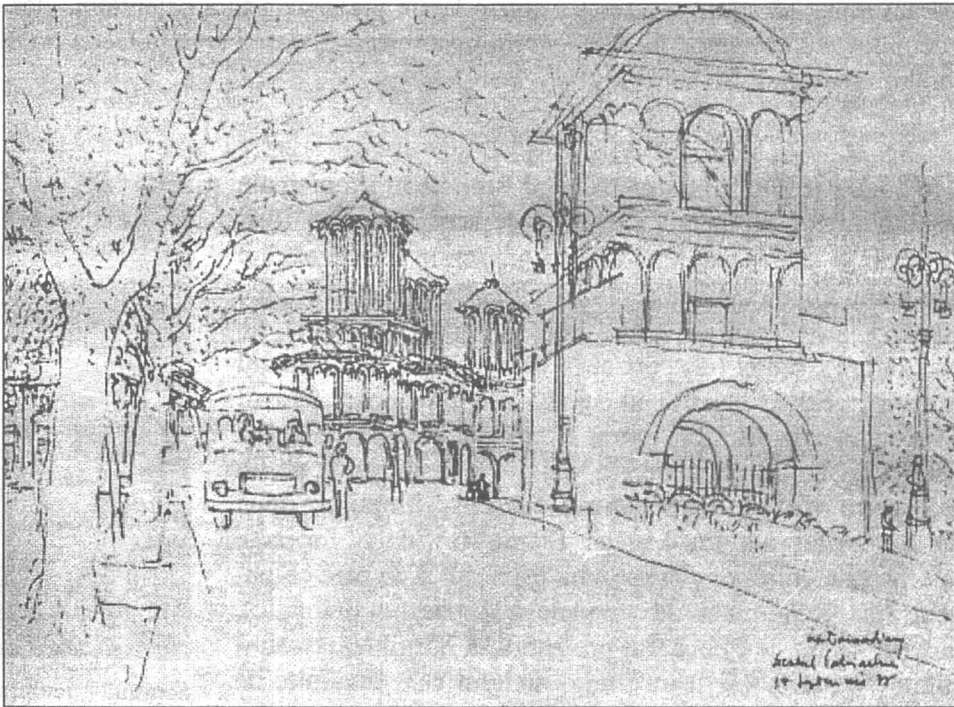
♦ orele 18⁰⁰ – Instituția noastră, în colaborare cu Fundația pentru Tineret a Municipiului București, a organizat pe terasa restaurantului “Monte Carlo” din Cișmigiu “Sărbătoarea bucureștenilor”. Programul variat a cuprins recitaluri muzicale, lansări de CD-uri, scenete interpretate de trupe de teatru bucureștene plus tombole la care s-au oferit celor prezenți exemplare din ultima ediție a *Ghidului Bucureștiului*. Petrecerea a fost dedicată sărbătoririi orașului nostru dar și parcului Cișmigiu care, așa cum arată documentele, împlinește 150 de ani de la inaugurare, astfel că evenimentul organizat în inima Capitalei a avut o dublă semnificație. (Horia Frunză)

Sâmbătă, 18 septembrie

◆ *orele 10⁰⁰* – Oferta Departamentului de Memorie locală al Bibliotecii Municipale “Mihail Sadoveanu” de a ghida grupuri de mici bucureșteni prin zona istorică Curtea Veche a stârnit interesul Școlii generale Principesa Ileana din sectorul II al Capitalei. Un grup de elevi din cls. a VI-a, conduși de dna prof. M. Constantinescu, a parcurs itinerariul sinuos cuprins în perimetrul străzilor Șepcari, Halelor, Calea Victoriei, Bdul Elisabeta și Bdul I.C. Brătianu, oprindu-se să viziteze cele mai importante monumente istorice: ruinele Palatului Voievodal Curtea Veche, Biserica Curtea Veche, Biserica de Jurământ, Hanul lui Manuc, Hanul cu Tei, Hanul Gabroveni, Biserica Stavropoleos cu lapidariumul din incintă, Banca Națională, Bursa, Banca Generală a Țării Românești, Pasajul Villacrose, Curtea Sticlarilor și Crama Domnească.

Copiii au aflat cum arăta această zonă în secolele trecute, care au fost primele edificii înălțate aici, ce evenimente și personalități au animat-o, dar și ce calamități s-au abătut asupra locului; cum s-a transformat de-a lungul timpului remodelându-se funcțional și estetic, după evoluția societății, a nevoilor și gusturilor bucureștenilor de atunci.

Călătoria copiilor s-a încheiat în Piața Universității, astfel că trecerea de la orașul medieval la cel modern s-a realizat în locul unde, timp de secole, s-au concentrat cele mai înalte instituții ale învățământului românesc. (*Ana Maria Orășanu*)

Cik Damadian: Dealul Patriarhiei

Luni, 20 septembrie

◆ *orele 10⁰⁰* – **La dispoziția dvs., Colecția de Memorie locală**

Programul pregătit pentru “Ziua Bucureștilor” a început la Școala generală nr. 58 din sectorul II al Capitalei. Elevii cls. a III-a au avut ocazia să afle prime noțiuni de istorie locală, înainte chiar ca istoria să devină disciplină a programei lor școlare.

Așadar, pe lângă legenda lui Bucur întemeietorul care le este unora cunoscută, copiii au aflat despre începuturile orașului, despre voievozii care au statornicit aici Capitala Țării Românești și, de asemenea, au văzut fotocopia celui mai vechi document emis în vremea lui Vlad Țepeș prin care orașul este numit, pentru prima oară, București.

Apoi, imagini ale orașului, așa cum s-a dezvoltat și transformat de-a lungul secolelor până la

înfățișarea sa din zilele noastre, au fost receptate urmărind un interesant documentar, "Salutări din București", alcătuit cu secvențe de film vechi, ilustrate și fotografii din Bucureștii de altădată.

Ghidul copiilor a fost dna arh. Ana Maria Orășanu, iar întâlnirea anticipează un program de colaborare în probleme de istorie locală între Biblioteca Municipală și școlile bucureștene.

◆ orele 14⁰⁰ – "Bucureștii Vechi" – Expoziție de cartofilie

Nu întâmplător Biblioteca Tineretului a fost aleasă gazdă a acestei expoziții realizată cu materiale cuprinse în Colecția de Memorie locală "N. Iorga".

Intenția organizatorilor, Departamentul de Memorie comunitară al Bibliotecii Municipale "Mihail Sadoveanu", a fost ca și aici, publicul cititor format în majoritate din tineret școlar să poată întâlni imagini de altădată, multe dispărute, ale Capitalei.

Expunând o parte din vechile cărți poștale ilustrate ce alcătuiesc fondul de cartofilie, s-a realizat restituirea câtorva trasee în orașul de odinioară. Calea Victoriei și Piața Victoriei, Parcul Carol I cu întreg ansamblul de construcții și amenajări peisagere realizate la începutul secolului nostru, precum și unele dintre cele mai spectaculare monumente de for public ce mobilau importante spații urbane, sunt numai câteva repere cuprinse în tematica expoziției.

Farmecul Bucureștilor de atunci răzbate prin tot ce transmit imaginile: înfățișarea edificiilor, a trecătorilor, mobilierul urban și mijloacele de transport, ca și calitatea tehnică a fotografiilor de epocă.

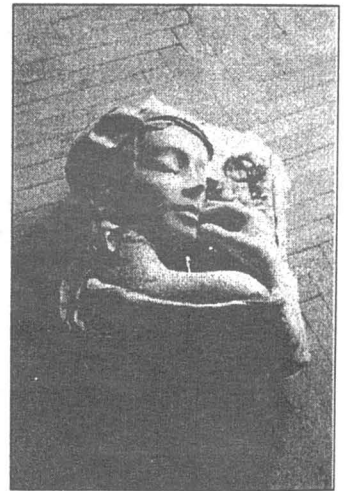
Bănuim că am reușit să stărnim interes printr-o lecție prezentată fără ostentație. Dorim ca interesul să se îndrepte, deopotrivă către tema în sine, istoria bucureșteană, dar și spre colecția noastră de mărturii ce alcătuiesc Fondul memorial "N. Iorga". (Ana Maria Orășanu)

◆ orele 16⁰⁰ – La sediul "I.L.Caragiale" al Bibliotecii Municipale "Mihail Sadoveanu" a fost vernisată expoziția de sculptură Ana Rus. Sunt expuse lucrări în gresie patinată (figuri alegorice, reprezentând măști senine ale somnului și anotimpurilor sub urmele devastatoare ale timpului, simboluri ale condiției vieții contemporane devorate de tragedii și incertitudini), bronz (un portret în basorelief al lui Corneliu Coposu), gips (portretele în basorelief negativ ale scriitorilor Mihail Sadoveanu, Mircea Eliade, Emil Cioran, o compoziție reprezentând chipul filosofului Constantin Noica într-o viziune a cosmosului, pe un soclu imaginat ca un vraf de cărți supuse eroziunii timpului, două medalioane în basorelief ale lui Mircea Eliade și Eugen Ionescu, precum și o interpretare antropomorfă a oului primordial, în care chipul copilului născut este întâmpinat de semnele unui destin dramatic), piatră artificială (în basorelief, portretul profesorului Virgil Vătășeanu) și în duraluminiu ("Reverie", în care liniile nudului sunt învăluite de calde reflexe, după legile modern-clasice ale modelajului).

Elevă a sculptorului Virgil Fulcea, absolventă a Institutului de arte din Cluj, în vremea când era condus de Romul Ladea, Ana Rus dovedește încă o dată prin această expoziție, într-un spațiu din vecinătatea cărților, virtuțile alese și durabile ale școlii plastice românești moderne, în care forme și fizionomii își păstrează noblețea iar motivele sculpturale nu evadează din imperiul ideilor și al interpretărilor condiției umane.

O expoziție cu totul remarcabilă care prin valoarea lucrărilor expuse completează sugestiv cadrul cultural în care a fost organizată.

Despre artista Ana Rus și despre lucrările expuse au vorbit arhitect Ana Maria Orășanu, prof. Petre Oprea și Ion Horea. (I. H.)

"Somnul", sculptură de Ana Rus

◆ orele 16⁰⁰ – La Biblioteca “B.P. Hașdeu” a avut loc o prezentare cu tema “**Începuturile tiparului românesc**”. D-na Mariana Jaklovsky, specialist în carte veche, la Secția Colecții Speciale a Bibliotecii Naționale, a vorbit celor prezenți despre periodizarea istoriei tiparului în țara noastră, despre tipografia începutului de drum, despre alfabetul chirilic.

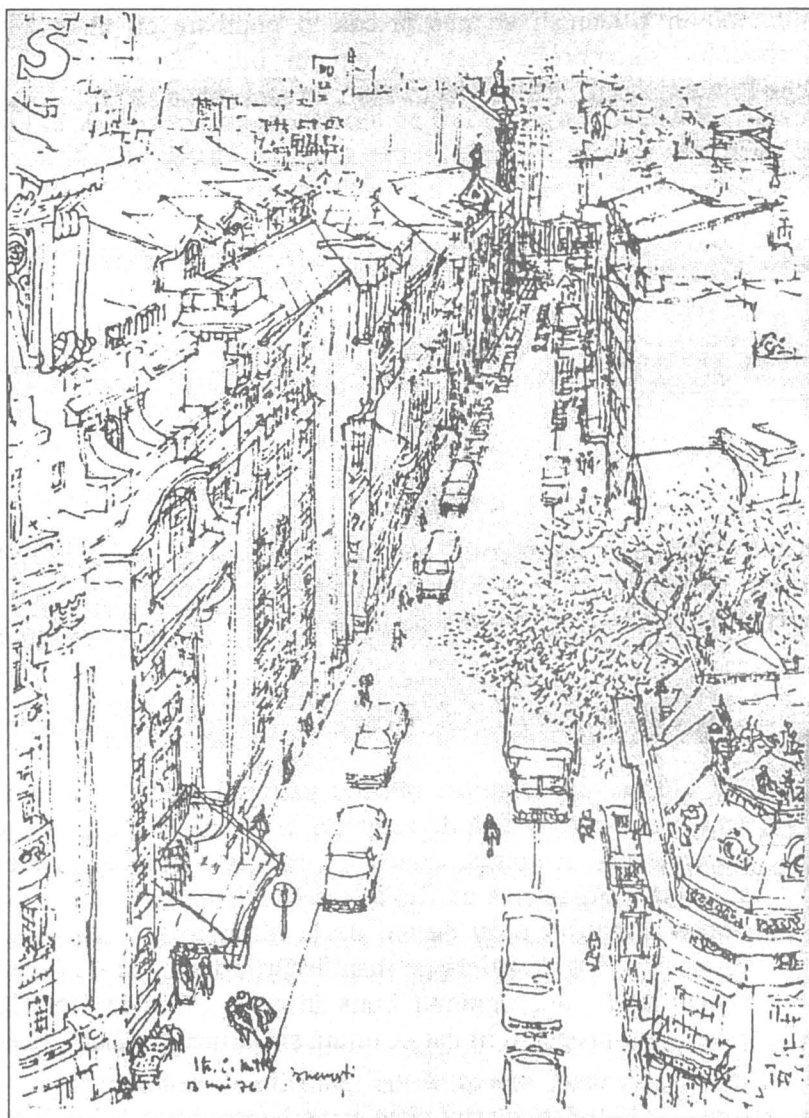
Astfel, publicul a aflat că ceea ce se consemnează sub numele de carte veche este cartea apărută între 1508, anul primei cărți tipărite la noi și 1830, anul primelor tipărituri laice moderne.

S-a vorbit despre forma fixă a cărții vechi, despre foile de titlu, comparându-se cea românească (concisă) cu cea rusă (cu închinăciuni întregii familii imperiale) și cu cea germană (care rezuma conținutul cărții). S-a accentuat caracterul specific al foii de titlu românești, cu prezența pe verso a stemei țării cu însemnele domnitorului în viață și versuri la stemă.

Cu această ocazie s-a vorbit și despre momentele Brâncoveanu și Antim Ivireanu, accentul căzând asupra dimensiunii culturale a acestor momente.

Toate aceste informații au fost întregite cu fotografii ale unor foi de titlu, ale unor însemnări de pe cărțile vechi, însemnări dintr-o perioadă când hârtia era destul de scumpă, iar cartea se transforma în obiect de artă și venerație.

Iubitorii de carte, interesați de informație rară și erudită, au pus întrebări la sfârșit, ceea ce ne face să credem că istoria tiparului ortodox în această parte a Europei a părut celor prezenți ca o aventură unică și captivantă. (Florin Preda)

Cik Damadian: *Strada C. Mille*

Ecouri

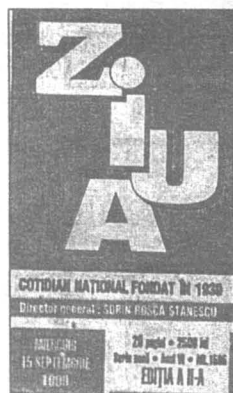
“O idee inspirată a fost înființarea Clubului Ziaristilor Bucureșteni. Organizatorii au dorit ca acest Club al Ziaristilor să se nască odată cu «Zilele Bucureștilor» pentru că actul care atestă documentar Bucureștiul este semnat de Vlad Țepeș, iar «trasul în țeapă» este la ordinea zilei în presă. Jurnaliștii din presa scrisă și audiovizuală au ținut să fie prezenți la inaugurare, sperând ca aceasta să fie de bun augur pentru viitoarele întâlniri”. (“Adevărul”, 20 septembrie 1999)

“Se împlinesc, pe 20 septembrie 1999, 540 de ani de la prima atestare documentară a orașului București și 50 de ani de când bucureștenii merg cu troleibuzul. Cu această ocazie Biblioteca Municipală București și Fundația pentru Tineret a Municipiului București au pus la cale o plimbare cu un troleibuz special, împodobit sărbătorește care va circula între Primăria Capitalei și Piața Pache Protopopescu”. (“Evenimentul zilei”, 15 septembrie 1999)

“Biblioteca Municipală «Mihail Sadoveanu» și-a propus să scoată la lumină din memoria hrisoavelor istoria Bucureștiului (capitala tuturor românilor), culoarea ei inconfundabilă”. (“Curierul național”, 15 septembrie 1999)

“Programul «Zilele Bucureștiului», aflat la a șaptea ediție, va cuprinde diverse manifestări culturale menite să aducă în memoria bucureștenilor principalele momente din istoria acestei Capitale europene”. (“Cotidianul”, 15 septembrie 1999)

“Deși Sf. Dumitru rămâne patronul spiritual al orașului, data de 20 septembrie este o dată de referință în istoria Bucureștilor. Cu această ocazie bucureștenii au putut cunoaște tradiția Capitalei. Acțiunea «troleibuzul aniversar» organizată de Biblioteca Municipală București și RATB are loc cu ocazia împlinirii a 50 de ani de la înființarea primei linii de troleibuz din București. Bogata paletă de manifestări artistice și de divertisment se află în concordanță cu programul emis în anul 1992 de UNESCO, împreună cu Consiliul Europei, intitulat «Cultură și Cartier»”. (“Ziua”, 15 septembrie 1999)

Vechea administrație a Bucureștilor în secolele XVI-XVII: județul și pârgarii

Acad. Paul CERNOVODEANU

Hrisovul slavonesc dat de Vlad Țepeș la 20 septembrie 1459 în cetatea București prezintă o valoare istorică deosebită, fiind cel dintâi izvor scris cunoscut atestând existența vechiului oraș de pe malurile Dâmboviței. Desigur că acest document – de fapt un privilegiu de stăpânire asupra unor moșii pentru niște boieri olteni – ar fi trezit un interes mult mai viu pentru istorici dacă ar fi oglindit fenomene legate de geneza orașului, cum ar fi fost de pildă condițiile ce au determinat crearea cetății București, întinderea întregului ei hotar cu satele înconjurătoare sau caracterul relațiilor dintre domnie, boierime, neguțatorii și meșteșugarii noii așezări de pe cursul inferior al Dâmboviței.

Nu există nici un act de cancelarie domnească din veacul al XV-lea sau din prima jumătate a celui de al XVI-lea care să ateste de la început drepturile și obligațiile târgoveților bucureșteni (*dominium eminens*) asupra teritoriului orașelor din Țara Românească, ceea ce ne obligă să căutăm informații de această natură în izvoare ulterioare relative atât la București cât și la alte orașe din Țara Românească.

Legând comerțul balcanic și cel dunărean cu restul țării și cu Transilvania, Bucureștii, născuți ca o așezare de meșteșugari și neguțatori în jurul unui târg, la intersecția drumurilor ce luau diferite direcții spre Curțile domnești de la Câmpulung, Argeș sau Târgoviște, de-a lungul văii Prahovei sau a Teleajenului spre Brașov, sau urmând valea Ialomiței spre Buzău și Brăila, ajung treptat să dobândească spre sfârșitul veacului al XV-lea o importanță din ce în ce mai accentuată în viața economică, socială și politică a Țării Românești. Cunoscutul cronicar polon Martin Cromner considera de altfel Bucureștii în această epocă ca fiind “cetatea cea mai de frunte a Țării Românești” (*Dambroviciam arcem primariam*).

*Vedere generală a
Bucureștiului*

Din volumul
Bucureștii vechi.
Documente iconografice

Bucureștii, ca și celelalte orașe din Țara Românească – considerate de domni ca simple moșii și proprietăți ale lor personale – datorită condițiilor economico-sociale specifice (adică dominația relațiilor de producție agricol-pastorale și slaba dezvoltare a producției interne meșteșugărești) agravate și de monopolul economic al Porții, nu au putut ajunge la o autoadministrare completă, ca orașele din Transilvania. Ele s-au bucurat doar de drepturi de autoadministrare incomplete, conducerea fiind împărțită între autoritățile locale mandatare ale obștei târgului și reprezentanții puterii domnești. Acest proces a dăinuit până la sfârșitul secolului al XVII-lea, când, datorită întăririi regimului nobiliar în Țara Românească, semi-autonomia celor mai multe orașe a fost desființată de către domnie în favoarea reprezentanților ei și a claselor dominante, adică marea boierime, negustorimea avută și clerul mănăstiresc. În această dublă conducere a orașelor în veacurile XV-XVII, organele locale administrative propriu-zise se ocupau de toate problemele ce țineau de organizarea internă a orașelor, iar reprezentanții

domniei urmăreau îndeplinirea hotărârilor sfatului domnesc sau a unor decizii privind acele categorii de orașeni (ca de pildă slujitorii), care nu țineau de jurisdicția organelor administrative propriu-zise.

În Țara Românească orașele erau conduse de un "județ" împreună cu un sfat comunal alcătuit din 12 pârgari, reflectând un simbolism religios generalizat în întreaga organizare administrativă a orașelor europene în orânduirea feudală.

Deși existența orașului București este atestată documentar încă de la 20 septembrie 1459, totuși de la această dată și până la 13 mai 1563, adică din a doua jumătate a veacului al XVI-lea de când datează prima carte a unui județ bucureștean cunoscută până astăzi, nu există nici o mărturie internă privitoare la organizarea administrativă a cetății de scaun de pe malurile Dâmboviței.

Tot ceea ce se poate releva în această problemă se referă numai la atestarea prezenței unui dregător în conducerea orașului în veacul al XVI-lea, anume *Vornicul*, care exercita anumite atribuții juridice în conflictele dintre străini, în cetatea de scaun a Țării Românești.

Seria județelor de București, adică a căpeteniilor administrative ale orașului se deschide cu un anume Necula, fiul lui Bobanea; în total ni s-au păstrat, în original sau în copii, un număr de 58 de cărți ale orașului (adică documente de la județi, pecetluite cu sigiliul Bucureștilor), între 13 mai 1563 și 10 martie 1699.

Înainte de a trece la examinarea atribuțiilor administrative ale județelor în viața internă a orașului București, vom încerca să înfățișăm câteva date în legătură cu alegerea, originea și poziția lor socială.

Prima problemă care se pune este aceea a duratei mandatului județului precum și a datei la care se făcea alegerea sa. În această privință, documentele contemporane oferă unele posibilități de a afirma cu destulă siguranță, că județii erau aleși *anual*, iar data alegerii lor și a intrării în slujbă se schimba de la oraș la oraș, în funcție de sărbătorirea hramului protector al orașului. Același proces de eligibilitate anuală a județelor trebuie să fi avut loc și la București, unde întâlnim de pildă pe județul Stan în funcție la 30 mai 1589 și pe Vâlcău la 15 februarie 1590, sau pe Ianiu la 17 iulie 1625 și pe Dumitru la 29 aprilie 1626, sau tot pe Dumitru la 23 decembrie 1631 și pe Gherghe la 1632.

Întreaga activitate a organelor administrative ale orașului (județ și pârgari) era legată – într-o vreme când ideologia religioasă era atotputernică – de biserica "pazarului" de lângă Curtea domnească. Aici se făcea alegerea județului, în fiecare an, probabil primăvara, cam pe la Sf. Gheorghe. Tot în biserică i se încredințau județului însemnele demnității sale, catastiful orașului, în care se treceau schimbările de proprietăți și sigiliul orașului.

Este de crezut că și la București sigiliul se păstra la început în biserică din "pazar", pentru că și la Câmpulung era ținut la Bărăție sau la mănăstirea Negru Vodă, după cum județul se alegea dintre catolici sau ortodocși. De asemenea se știe că la Argeș, sigiliul se "găzduia" la mănăstire. Cum la București în secolul al XVI-lea sigiliul orașului înfățișa pe Maica Domnului (bust) cu pruncul, este logic că acea biserică din "pazar" să fi purtat hramul Maicii Domnului. În primele decenii ale secolului al XVII-lea, deși biserica din "pazar" dispăruse și nu mai fusese reconstruită, județii orașului au menținut un timp (între 1615-1634) în tiparul sigilar al orașului amintirea vechiului "patronaj" al Maicii Domnului, înfățișată de astă dată nu după tiparul vechi, pierdut, ci așa cum era obișnuit zugrăvită pe zidurile bisericilor, așezată pe tron cu pruncul pe brațul drept sau stâng.

Subordonându-se însă din ce în ce mai evident domniei, către mijlocul secolului al XVII-lea, administrația orașenească a adoptat protecția de mai mare prestigiu a bisericii Curții domnești, ce purta hramul Bunei Vestiri, redat în cel de al doilea și ultimul tip sigilar al orașului București în perioada 1653-1698.

Absența unei cancelarii pentru desfășurarea normală a activității administrative bucureștene și păstrarea arhivei – așa cum au existat de pildă acele *Bürgerhaus*, *Rathaus* sau *Stadthaus* (Primării), în orașele ardelenne – a constituit o mare lipsă a vechii noastre organizări orașenești, deoarece relativ puține cărți ale județelor și pârgarilor s-au mai păstrat până astăzi, majoritatea dispărând cu timpul în răzlețirea celor cinci secole trecute, prin incendii, invazii, pierderi sau furturi, iar tipare sigilare ale orașului din veacurile XVI-XVII nu s-au mai păstrat deloc.

În ceea ce privește personalitatea unora dintre județii bucureșteni dispunem de date documentare foarte sumare asupra lor și acelea întâlnite în mod întâmplător. Singurii județi pentru care există o asemenea documentație, ca de pildă Seman din Săcșor, Dumitru, fiul lui Rahnea sau Gherghina al Brândușei, din secolul al XVII-lea, ne îndreptălesc să afirmăm că județii erau în general recrutați din

rândul târgoveților avuți, știutori de carte și cunoscători ai practicilor juridice, dispunând de moșii, case și prăvălii; deseori datorită funcției dobândite averea lor sporea, în așa fel încât descendenții lor ajungeau să pătrundă chiar în rândurile micii boierimi. Astfel se știe că nepotul de fiu al județului Seman a fost cunoscutul logofăt și cărturar Stoica Ludescu, omul de casă al Cantacuzineștilor, pe care documentele vremii ni-l arată ca moștenitor atât al bunurilor bunicului său (prăvălii, case și pivnițe) cât și pe acelea ale părinților săi Șerban logofătul și Stanca. Se știe de altfel că Seman județul și-a avut casele moștenite apoi de nepotul său Stoica Ludescu, în apropierea bisericii Colței de mai târziu; locul acestor case a fost transmis apoi prin moștenire boierilor Bărbătești, apoi prin vânzare Racovițeștilor, ajungând până în cele din urmă în stăpânirea postelnicului Constantin Suțu care a ridicat aici palatul ce adăpostește astăzi Muzeul de istorie și artă al municipiului București.

Uneori, unii din județi semnând ca martori în diferite zapise ale târgoveților, își întăreau iscălitura cu pecete proprie (așa cum am întâlnit de pildă pe județii Gherghina și Dragotă), deoarece legenda sigiliilor orașului nu menționa în text nici numele, nici instituția județului și a pârgarilor. În general legenda sigiliilor era alcătuită sau dintr-un text religios în legătură cu hramul invocat și reprezentat în emblemă sau cuprindea mențiunea sumară cu numele târgului sau orașului pentru care a fost făurit sau căruia îi aparținea ("Această pecete de oraș București" sau "Pecete de oraș de Bucurește" 1626 etc.). Există un singur sigiliu bucureștean din secolul al XVII-lea cu hramul obișnuit al Bunei Vestiri, având o legendă în care apare numele județului și menționarea celor 12 pârgari, precum și data intrării în funcție a acestui dregător: Gherghina județulu cu 12 pârgari leat 7152 [1643/1644].

Bucureștii la 1868

Din volumul
Bucureștii vechi.
Documente iconografice

În ceea ce privește pârgarii, datele de care dispunem sunt și mai sărăcicioase, necunoscând decât câteva documente orășenești care să ateste nominal pe pârgari, menținuți în mod curent în anonim. Astfel la 12 decembrie 1666 pârgarii Toma, Badea, Stoian din Sârbi, Stan, Dan și Pitea recrutați de obștea târgoveților – fără nici o determinare a profesiei însă – semnează alături de alți martori în cartea orașului. Într-un alt document din 20 mai 1672 apare ca martor la o vânzare de prăvălii în București către Andruț neguțătorul, probabil același Toma pârgarul, amintit mai sus.

Pârgarii, întotdeauna în număr de 12, aleși și ei de obștea orașului în condiții pe care nu le cunoaștem – având în fruntea lor un *vătaf* la sfârșitul veacului al XVII-lea – ajutau și controlau pe județ în activitatea sa, erau delegați la fața locului pentru a împăca certurile și neînțelegerile dintre târgoveți, depuneau mărturii la hotărnicii, serveau ca jurători la judecăți și semnau, câteodată, împreună cu județul, cărțile orașului, alături de ceilalți martori preoți, neguțători, meșteșugari, slujitori etc.

De foarte multe ori, actele orășenești erau emise nu numai în numele județului și al celor 12 pârgari, ci și al altor categorii de locuitori: preoți, neguțători, la care se adăugau fără altă specificare "orășenii" și adeseori "bătrânii"; prezența acestora drept coemitenți ai judeților dovedește existența a ceea ce s-a numit și "sfatul mare", față de "sfatul mic" sau "sfatul" propriu-zis, alcătuit numai din pârgari.

În ceea ce privește atribuțiile organelor administrative orășenești în viața internă a Bucureștilor, ele erau multiple.

Una dintre cele mai importante, prin care se sublinia autoritatea acestora în oraș, era dreptul de

judecată. Acest lucru îl specifică cu toată tăria hrisovul lui Gheorghe Vodă Duca din 25 decembrie 1673 prin care hotărăște ca pârcălabii – deci reprezentanții ai domniei – să nu aibă dreptul de a se amesteca în judecățile orașenilor, pe care trebuiau să le judece numai județul, pârgarii și bătrânii orașului.

Reprezentanții orașului erau aceia care judecau toate pricinile ivite între târgoveți, fie că era vorba de o proprietate aflată în oraș sau în afara orașului, fie că era vorba de conflicte de altă natură decât cele privind proprietatea.

De multe ori județii judecau chiar atunci când cele două părți nu erau locuitori ai orașului București, dar obiectul procesului se afla în oraș, așa cum ne-o dovedește cartea județului Vladul din 18 iulie 1628 care judeca pâra intervenită între mănăstirea Cernica, Ionașco comisul și Fota din Târgoviște, pentru un loc în București al popii Neagului.

Tot în atribuțiile organelor administrative orașenești intra și aceea de a urmări fixarea și strângerea dărilor datorate de orașeni și, în special, a birului. Nu cunoaștem documente care să ne arate în mod precis criteriile de fixare și de strângere a dărilor în oraș. Faptul, însă, că în atribuțiile organelor orașenești intra și organizarea fiscală reiese din documente ce nu se supuneau autorității fiscale a organelor administrative orașenești. Printre acestea erau câteva proprietăți mănăstirești din oraș, slujitori și unii preoți, în special de la biserica domnească a Curții.

Una din atribuțiile organelor orașenești pentru care dispunem de cele mai multe știri documentare este însă aceea privitoare la confirmarea tranzacțiilor făcute în București, a daniilor și a moștenirilor lăsate de târgoveți. Județul și pârgarii erau cei care confirmau orice schimbare de proprietate survenită în București, fie că era vorba de boieri, mănăstiri sau orașeni și uneori chiar vânzările sau cumpărările de proprietăți din afara orașului, atunci când împlicinații erau bucureșteni.

În total s-au păstrat pentru perioada 1563-1699 24 cărți ale orașului București, de întărire a proprietăților diferiților neguțători, meșteșugari sau târgoveți fără profesiune definită în oraș, 15 cărți de întărire pentru proprietăți boierești și 8 cărți de întărire pentru proprietăți mănăstirești, cu totul 47 de cărți orașenești din 58, câte ni s-au păstrat până astăzi.

Chiar cea mai veche carte de județ cunoscută până în prezent, aceea a lui Necula al lui Bobanea din 13 mai 1563, constituie o întărire către Ghergoman grecul a unei prăvălii de lângă biserica Curții domnești din “pazar” (piață).

Printre atribuțiile judeților și ale pârgarilor din București mai trebuie să menționăm, în legătură cu confirmarea diferitelor stăpâniri în oraș și operațiile de hotărniciri ale locurilor de case, pivnițe și prăvălii și legalizarea lor prin cărți ale orașului.

Nu putem însă încheia tratarea organizării administrative a orașului București în veacurile XVI-XVII fără a aminti și de participarea reprezentanților domniei la conducerea orașului, deoarece, după cum am mai amintit în cursul expunerii, orașul București, în calitate de proprietate personală a domnului, nebucurându-se de o autoadministrare completă, se afla sub dubla jurisdicție a organelor locale și a reprezentanților puterii domnești.

Reprezentanții domniei nu se amestecau însă în întreaga viață internă a orașului, ei urmărind numai îndeplinirea hotărârilor domnești și încasarea veniturilor convenite domniei. În unele cazuri, participau alături de reprezentanții orașului la diferite acțiuni privind pe slujitorii din oastea domnească.

Printre reprezentanții domniei, rolul cel mai înalt în ierarhia gradelor pentru București îl deținea vornicul, cu atribuții juridice de instanță superioară în conflictele ivite în oraș, mai ales între categorii de locuitori care ieșeau de sub jurisdicția organelor administrative orașenești, ca de pildă slujitorii domniei, iar uneori acest dregător avea funcții fiscale de strângere a birurilor de la unii orașeni.

Dintre dregătorii domnești inferiori cu atribuții mai mult de hotarnici și de coasociați ai județului și pârgarilor în delimitări de proprietăți, întâlnim pe pârcălab, pe al doilea vornic și pe al doilea portar, aceasta până la mijlocul veacului al XVII-lea, deoarece după 1653, județii și pârgarii apar într-un rol de subordonare față de toți dregătorii domnești.

În afară de acești reprezentanți ai domniei, găsim menționate în București și o serie de “slujii domnești”, fără o determinare precisă, care îndeplineau diversele sarcini date de domn și în special strângerea dărilor.

În decursul veacului al XVII-lea, începând din 1642, în vremea domniei lui Matei Basarab, apar și alți dregători domnești în viața orașului București, a căror sferă de acțiune însă nu se limita doar la administrarea orașului. Aceștia sunt “ispravnicii de scaun”, al căror număr varia de la doi la trei și atingeau

maximum pe acela de cinci, constituind un fel de consiliu de regență – ceea ce s-au numit în secolele XVIII și XIX “caimacami” – adică locțiitori ai domnului în timpul absenței sale din oraș sau chiar din țară, cu largi atribuții executive și jurisdicția asupra întregii țări. Deși ispravnicii de scaun nu se amestecau aparent mai mult decât domnia în treburile orașului, totuși recrutarea lor din sânul marii boierimi și al celor mai de frunte dregători ai Divanului (mari logofeți, mari vornici etc) interesați în stăpâniri de locuri și proprietăți în București în dauna târgoveților de rând contribuie la întărirea pozițiilor boierimii în oraș și la continua slăbire a semi-autonomiei orașului, prin scăderea autorității judeților și a pârgarilor.

La începutul secolului al XVIII-lea dispare semi-autonomia Bucureștilor, iar funcțiile judeților și pârgarilor sunt desființate de domnie, conducerea orașului fiind atribuită exclusiv dregătorilor domnești.

Cauzele acestui fenomen trebuie căutate în procesul general de prefaceri economico-sociale prin care a trecut cetatea de scaun a Țării Românești în a doua jumătate a secolului al XVII-lea, în perioada de consolidare a regimului nobiliar instaurat de marea boierime.

După ce și-a stabilit reședința unică și definitivă la București în 1659, domnia a dus o politică de accentuată sprijinire a procesului de infiltrare a boierimii în oraș. Stăpâni pe puterea economică, ca posesori de întinse domenii funciare, marii boieri s-au văzut angajați într-o continuă luptă pentru obținerea dregătoriilor importante, care le asigurau dominația politică. De aceea, odată cu părăsirea Târgoviștei ca cetate de scaun, boierii de frunte ai Divanului și-au strămutat locuința la București, spre a fi în apropiere de domn și a-și păstra poziția dominantă în stat.

Pe de altă parte, nevoia din ce în ce mai pronunțată de a-și desface surplusul produselor agricolopastorale pe piața orașului a împins pe boieri la cumpărarea masivă de terenuri în București, pe care să-și construiască hanuri și prăvălii, pivnițe etc. Pentru aceasta, fie că sileau pe târgoveții de rând, meșteșugarii sau neguțătorii mărunți să se despartă de locurile centrale, fie că înduplecau pe domn, care exercita dreptul de proprietate supremă asupra orașelor, să le dăruiască suprafețe întinse în oraș, alungând prin violență pe locuitorii așezați, cu știrea domniei, de multă vreme pe ele.

În a doua jumătate a veacului al XVII-lea, alianța dintre domni, marea boierime și clerul înalt s-a lovit adesea de organele administrative ale obștei târgoveților din București, care au luat apărarea orașenilor în dese conflicte cu stăpânirea. Administrația orașului – îndeplinită de județ și pârgari – a venit adesea în fața domnilor cu pârre îndreptățite împotriva boierilor, egumenilor sau dregătorilor domnești abuzivi. Regimul nobiliar instaurat de marea boierime în oraș – ca și în restul țării de altfel – a încercat în fel și chip să limiteze autoritatea judeților și a pârgarilor, plasându-i aproape în permanență în această vreme sub dependența dregătorilor subordonați domniei, al doilea portar și vornic, iar ispravnicii scaunului domnesc, recrutați din boierii de frunte ai Divanului, au sprijinit în judecățile lor ori de câte ori au putut pe boieri și pe slujitorii domnești împotriva târgoveților de rând. Boierimea și-a atras în această acțiune de partea sa chiar și negustorimea avută, încercând să substituie autorității județului și a pârgarilor în ultimul deceniu al secolului al XVII-lea pe aceea a staroștilor de neguțători. Este caracteristic chiar faptul că cel din urmă document menționând pe Șerban județul în funcție la 10 martie 1699 nu mai este o carte a orașului întărită cu sigiliul Bucureștilor, ci o carte de hotârnicie obișnuită, fără peceți, a proprietăților bisericii Sf. Gheorghe Vechi, în care Șerban apare neînsoțit de pârgari și amintit ultimul după șase boieri hotarnici, deci într-o poziție de vădită subordonare.

Până în cele din urmă, pentru ca marea boierime, negustorimea înstărită și înaltul cler să poată profita nestingherite de privilegiile lor în București, iar dregătorii domnești să nu mai fie stânjeniți în exercitarea atribuțiilor fiscale și juridice în favoarea claselor dominante de către organele reprezentând vechea autonomie a orașului care le făcea opoziție, Constantin Vodă Brâncoveanu n-a mai tolerat după 1701 instituția județului și a celor 12 pârgari, aleși anual de obștea târgoveților pentru administrarea Bucureștilor, trecând sarcinile lor asupra marelui agă, a marelui căpitan de dorobanți și a altor dregători domnești.

În felul acesta, datorită poziției dominante câștigată de marea boierime în viața internă a Bucureștilor, încetează semi-autonomia orașului, odată cu secolul al XVIII-lea deschizându-se o nouă etapă în istoria sa administrativă, bazată pe o organizație autoritar-nobiliară, dependentă direct de domnie, în condițiile regimului fanariot împământănit în Țara Românească la 1716.

Bucureștii de altădată

Călători străini ai epocii regulamentare

Acad. Paul CERNOVODEANU

Charles de Bois le Comte

Între 10 și 18 mai 1834 a venit la București trimisul special al guvernului francez, baronul Charles de Bois le Comte (1756-1863) într-o misiune de recunoaștere în Principatele Dunărene, după ce fusese în Egipt cu o anchetă asemănătoare pe lângă Mehmet Ali; el a avut aici convorbiri cu principalele personalități politice ale țării, cum erau vornicul Gheorghe Filipescu, Văcărescu, Nicolae Mavros, Mitropolitul Grigore și alții. Despre Capitala Țării Românești, raportul adresat ministrului de externe al Franței, contele de Rigny, cuprindea următoarele date: “Bucureștii, pustiiți de războaie, de tulburările civile și de focuri, se refac repede. Amestec de palate frumoase și de colibe sărmene, când sub înfățișarea unui mare sat și când sub aceea a unui oraș european, această așezare are în întregimea ei aparența și aerul unei capitale. Luxul exagerat care domnește aici s-a dezbărat de înfățișarea sa asiatică, fiind mai apropiat de moravurile noastre; el era întreținut odinioară prin marile bogății pe care le strângeau boierii din dregătoriile publice. Astăzi însă, venitul acestor funcții fiind limitat, boierii rămân cu averile risipite din cauza dezmațului și incapacității lor... Ca stare de spirit, nu s-ar putea spune că există o adevărată opinie publică în capitala Munteniei. Este un amestec de principii, de idei și de moravuri opuse. E icoana pestriță a unei epoci de tranziție care n-a ajuns încă la o opinie dominantă, la idei prezente, la o regulă generală de predare și expresie; e o nesiguranță generală asupra drepturilor, îndatoririlor și datorii, un amestec de idei franceze și rusești, de independență și slugărnicie, de liberalism și de privilegii boierești, pe lângă câteva idei turcești în toată brutalitatea lor...”

Adrien Louis Cochelet

Analiza spiritului societății bucureștene, de către Bois le Comte, poate fi comparată cu cea a unui alt diplomat francez, mai sumar schițată, și anume a lui Adrien Louis Cochelet (1788-1858). Numit la 19 august 1834 consul general al Franței la București, el și-a luat postul în primire la sfârșitul anului, funcționând până în septembrie 1836, când a părăsit țara, întorcându-se la Paris.

“... La orele 5 seara” scrie Cochelet “am intrat în București... Era într-o duminică, la ora plimbărilor. Am constatat o mare îmbulzeală de calești vieneze, parcurgând în toate direcțiile străzi foarte murdare; trăsurile erau pline de femei tinere și frumoase, îmbrăcate foarte elegant după moda pariziană... Aceste cucoane erau însoțite de o grămadă de tineri, purtând costume luxoase europene... Te-ai fi putut crede într-o mare capitală a Europei, dacă contrastul între lux și mizerie n-ar fi fost atât de izbitor. După ce am străbătut câteva străzi noroioase, rău pavate în mai multe locuri, și mai prost podite într-altele, unde bușteni groși puși de-a curmezișul îmi zguduiau înspăimântător trăsura, am ajuns la Consulatul Franței...” Călătorul a trecut în revistă și magazinele franțuzești din București, precum și institutele franceze de educație interesându-se de programul cursurilor colegiului Sf. Sava.

Saint Marc Girardin

Același contrast între sărăcie și bogăție, civilizație și rămășițele primitivismului oriental au fost relevate în 1836 și de un alt literat francez, scriitorul și politicianul Marc Girardin zis Saint-Marc (1801-1873), profesor de literatură la Sorbona și membru al Academiei Franceze.

“Ceea ce sare în ochii străinului la București” scrie autorul “este curioasa deosebire dintre locuințe. Închipuți-vă câteva dintre cele mai prăpădite maghernițe de ale noastre, iar în mijlocul lor palate strălucite, fără nici un alt fel de clădiri care să facă o trecere între cocioabe și palate; apare când o înfățișare de sat, când una de Capitală, iată ceea ce este București. Cele mai murdare dugheni învecinează casele cele mai arătoase; ieși dintr-o locuință care-ți amintește vreuna dintre cele mai frumoase clădiri ale Parisului sau ale Vienei, și dai de o păcătoasă cocioabă de lemn și mergi pe străzi rău podite, în care te înfunzi în praf și în noroi până la glezne... La București nu mergi pe jos, te sui numai în trăsură, picioarele sunt un lux, iar trăsura un lucru necesar; aceasta nu este o glumă, deoarece trăsura reprezintă singurul mijloc de a putea scăpa de înfiorătoarele grămezi de noroi din timpul iernii și de praful care te îneacă vara; mai mult chiar, trăsura este semnul de recunoaștere al omului de vază”. Dar Girardin observă și începerea pavării străzilor principale: “Totuși în prezent, trăsura îmi apare amenințată, ca și multe alte lucruri care țin de vechea stare a societății. S-a început pavarea străzilor, renunțându-se la podirea lor. Se înțelege că dacă drumurile se vor îmbunătăți, trăsura va deveni mai puțin folositoare... Bucureștii pavându-și ulițele, aceasta înseamnă că se va putea merge pe jos, fără să fii cerșetor sau țigan...”

“... Această societate plămădită din contraste și plină de ridicări și scăderi” continuă călătorul “această învecinare a colibeii cu palatul, a căruței cu caleașca, acest corp care pare a nu avea decât cap și coadă este pentru noi un veșnic lucru de mirare. După inegalitate, ceea ce izbește mai mult pe un străin la București este amestecul și felurimea îmbrăcămintii. Printre bărbați câțiva și-au păstrat îmbrăcămintea orientală; alții poartă haine europene și aceste două feluri de îmbrăcăminte se întâlnesc chiar în aceeași familie... Cât despre femei, ele au adoptat de mult moda europeană...”

În concluzie Saint-Marc Girardin arată: “Principatele trec în momentul de față printr-o criză ciudată; o țară ce răsuflă eliberată de jugul turcesc și se îndreaptă către o mare propășire, fără a putea și însă, care va fi destinul ei politic, un guvern reprezentativ sub supravegherea și protectoratul Rusiei, o societate ce se zbate între vechile ei obiceiuri orientale și noile moravuri europene, care a luat din civilizația apuseană mai mult formele exterioare și eleganța decât spiritul și caracterul ei, o tranziție generală în toate direcțiile, în case, în costume, în legi și chiar în limbă; iată spectacolul pe care-l înfățișează Principatele în momentul de față”.

Biserica Batiștei .

Din volumul Bucureștii vechi. Documente iconografice

C.B. Elliot

Vicarul englez C.B. Elliot, călător pe Dunăre în 1835, în drum spre Rusia, deși nu a trecut prin oraș, i-a consacrat totuși câteva rânduri: “București, capitala Țării Românești și reședința Domnului, numără o populație de vreo 100.000 de suflete. Locuitorii sunt împărțiți în două clase, bogații și săracii: bogații se dedau trândăviei și intrigilor politice, iar săracii se află într-o stare de mizerie abjectă și degradare”.

Nathaniel Burton

Preotul irlandez Nathaniel Burton, care a trecut prin București între 22 și 25 iunie 1837, în drumul său de întoarcere spre patrie, după o lungă călătorie făcută în Egipt și Turcia, a observat, printre altele, că locuitorii cei mai de vază ai Capitalei au reședințele prin împrejurimile orașului clădite în stil francez sau italian și înconjurare de curți și grădini.

De asemenea, în cele două scrisori din 1837 ale călătorului Karl Ritter, acesta descrie în același chip binecunoscut nouă viața societății bucureștene, petrecerile boierești, contrastele sociale și abuzurile protipendadei, precum și înfățișarea generală a orașului, în care este relevată prezența librăriei deschisă de Walbaum și Weise.

Auguste Raffet

Tot atât de prețioase pentru ilustrarea vieții bucureștene precum și a monumentelor celor mai pitorești din oraș sunt și gravurile publicate cu comentarii, în albumul alcătuit de Raffet.

Pictorul francez a fost unul dintre artiștii care au îndrăgit țara noastră și poporul ei. Arta sa profund realistă ne-a înfățișat chipuri din toate straturile sociale, dar mai cu seamă din popor, desenând țărani, surugii, sacagii, preoți de țară, lăutari ș.a. Tot atât de prețioase sunt schițele sale, mai târziu litografiate, înfățișând două din vechile noastre biserici, disprețuite uneori de străinii călători.

Iată comentariile sale, însoțind binecunoscuta gravură ce prezintă biserica Sf. Gheorghe Nou, executată la 13 iulie 1837:

“Această biserică îți redă imaginea planului, adoptat în general de edificiile religioase mai de seamă din Țara Românească. Impunătoare mai mult prin mărimea lor decât prin desăvârșirea amănuntelor, aceste lăcașuri sunt foarte rar clădite din materiale trainice. Materialul cel mai obișnuit este cărămida tencuită cu var, de unde reiese puțina rezistență a ornamentelor arhitecturale. Același lucru se întâmplă cu toate casele din București; construite cu o oarecare pretenție, le cade tencuiala în fiecare iarnă și ajung repede într-o stare de dărăpănare supărătoare vederii. Nimic nu este mai întristător decât o ruină proaspătă. Biserica Sf. Gheorghe, despre care vorbim aici, are o tindă împodobită cu zugrăveli în stil bizantin, printre care se ghicește fața aproape ștearsă a fericitului ei ctitor. Această biserică este înconjurată de multe acareturi ce altădată alcătuiau o mănăstire, dar care astăzi folosesc drept ateliere pentru diferite meșteșuguri. Un fabricant de trăsuri ocupă o parte din curte”.

Despre gravura ce înfățișează biserica Grecilor sau a lui Ghiorma Banul, desenată la 15 iulie, Raffet spune: “Acest mic lăcaș, închis într-o incintă îngustă și înconjurat de un cimitir sărăcăcios, se deosebește mai ales prin zugrăvelile care acoperă zidăria exterioară din care nu se mai văd decât rămășițe, mult prea șterse pentru a le putea prețui. Stilul clădirii reamintește destul de bine pe acel al moscheelor de mică

însemnătate. Bucureștii au un număr mare de biserici; aceea al cărei desen îl vedem aici este așezată în mahalaua cea mai populată a acestui mare oraș”.

Printre alte schițe desenate de Raffet la București se numără și cele ce înfățișează ședința “Obșteștei Adunări” din 15 iulie 1837, infanteria românească defilând în pas alergător pe câmpul de exerciții de la Cotroceni și hora jucată de muzicanții regimentului 2 în grădina lui Scuffa, în fața Domnului Alexandru Ghica. Pe calcurile rămase nepublicate și păstrate până astăzi în Cabinetul de stampe al Bibliotecii Naționale din Paris, pictorul francez a mai schițat diferite chipuri de boieri, militari, tamburi-majori, interiorul casei lui Scuffa, o cucoană în salon ș.a.

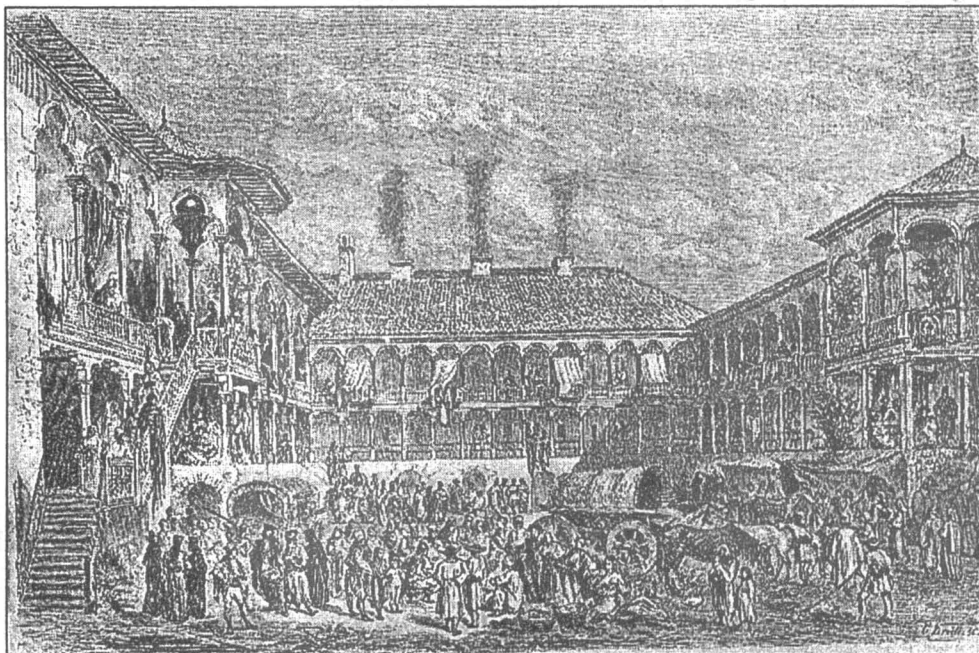
După expediția științifică a lui Damidov și a colaboratorilor săi, s-au perindat o altă serie de călători străini prin București, de mai mică însemnătate.

Gustav von Schüller

Astfel, la 8 februarie 1838 a sosit în oraș savantul german Gustav von Schüller, profesor de mineralogie la Universitatea din Jena care a întreprins mai multe cercetări prin țară, în special la Baia de Aramă. Cu ocazia venirii sale în Capitală, el a formulat anumite teorii, publicate ulterior într-o lucrare în legătură cu cutremurul ce devastase Bucureștii cu puțin timp înaintea sosirii sale în oraș, la 11/23 ianuarie.

“Ermitul din Gauting”

Un alt călător german, scriitorul Karl Theodor baron von Hallberg-Broich (1768-1862) ascuns sub pseudonimul ciudat de “Ermitul din Gauting”, a trecut și el prin București fără a lăsa însă vreo descriere deosebită, amintind de același amestec de palate și bordeie, grădini lângă maidane, străzi podite și noroioase, boieri și cucoane plimbându-se în trăsurile ș.a.

Hanul lui Manuc.

Din volumul Bucureștii vechi. Documente iconografice

Auguste Labatut

Francezul Auguste Labatut a venit la București în octombrie 1837, cu care prilej el relevă inegalitatea socială din Țara Românească și critică aspru lipsurile edilitare ale orașului, murdăria străzilor, nepăsarea și huzurul claselor stăpânitoare. “Observațiile mele vor părea poate prea aspre” mărturisește chiar Labatut “dar cred că nu am exagerat cu nimic și am spus numai adevărul... Este posibil ca alți călători să se arate mai puțin pesimiști. Atunci când ești numai în trecere, te poți lăsa atras de o primire binevoitoare și uluit de un simulacru de civilizație. Un francez mai ales ar putea fi înclinat spre îngăduință constatând eforturile care sunt depuse pentru a ne copia și regăsind într-un oraș așa de îndepărtat portul și limba țării sale. Dar rămânând câtva timp, iluzia nu întârzie să se răspândească, arama se dă curând pe față și nu cred să fie vreun optimist care să poată închide ochii la mulțimea de rele ce vor continua să mai apese destulă vreme asupra acestei nefericite țări”.

Raoul Perrin

Literatul francez Raoul Perrin a avut aceeași opinie negativă în 1839 asupra Capitalei: “Bucureștii se află la 70 de mile distanță de Marea Neagră, într-o așezare prielnică, deși joasă, și în unele locuri chiar mlăștinoasă. Dâmbovița care-l străbate izvorăște din Carpații Transilvaniei... Orașul în general este departe de a fi frumos; străzile în număr de 1500 (sic) sunt lungi, destul de late, dar prost sau chiar deloc pavate. Acelea care se bucură de oarecare trecere sunt acoperite cu bușteni așezați de-a curmezișul, în așa fel încât alcătuiesc un fel de poduri sub care se scurg murdăriile din oraș, ceea ce vara ar putea provoca boli endemice, periculoase, dacă nu s-ar primumeni aerul.

Casele n-au decât un singur cat sau două, din cauza cutremurelor, care sunt destul de dese și ar putea pricinui accidente grave dacă ar fi mai înalte. Arhitectura, sau mai degrabă zidăria acestor clădiri, este grosolană și prost făcută. Orașul București este foarte mare din cauza grădinilor întinse și a maidanelor care se găsesc înlăuntrul său și înconjoară locuințele, izolându-le. Cea mai însemnată parte a orașului este cuprinsă între 7 mahalale, ale căror ulițe sunt mărginite de garduri vii sau de uluci, rău așezate, în dosul cărora se văd căsuțe cu numeroși locuitori.

Bucureștii au o întindere care ar putea cuprinde cu ușurință vreo 500.000 de locuitori dar n-au decât 130.000 (exagerat!). Orașul este împărțit în cinci plăși, deosebite prin culori și care pleacă toate dintr-un punct central. Fiecare mahala are un pristav de poliție și 5 vătășei, ajutați de dorobanți și toți supuși Agiei. Pe scurt, orașul nu prezintă decât o îngrămădeală neregulată de case fără rânduială, fără gust, fără curățenie, străzi întortochiate, triste, singuratic, în mijlocul cărora nu găsești iarna decât noroi negru, îngroșat, iar vara, un colb albicios și fierbinte”.

Edouard Thouvenel

Descrierea amănunțită a capitalei române, însă, lipsită de înțelegere pentru farmecul și culoarea ei locală a făcut-o în 1839 un diplomat francez.

Edouard Antoine Thouvenel (1818-1866), viitorul ambasador al Franței la Constantinopol și ministru al Afacerilor Străine sub Napoleon al III-lea, este cel care a acordat sprijinul său poporului român în 1859, susținând în parlamentul francez Unirea Principatelor. Pentru el însă particularitățile vieții noastre și mai ales farmecul vechii arte bisericești i-au fost complet străine. Observațiile sale asupra modului de pavare al străzilor sau cu privire la contrastele dintre casele boierești și umilele colibe ale oamenilor nevoiași sunt juste.

“Aspectul general al Bucureștilor este ciudat. Acest oraș, care nu este prea vechi, a fost construit

fără nici o ordine și nimic n-ar fi mai greu decât să-i faci un plan exact; este un straniu amestec de colibe, de maghernițe de bălci și de case, care ar putea sta în frumoasele cartiere ale Parisului. Străzile destul de largi sunt prost pavate, dacă nu chiar deloc... Există la mică distanță de București zăcăminte bogate în păcură, dar în loc să se gândească cineva să profite de această bogăție pentru a face un pavaj de asfalt, ea este lăsată țaranilor care o folosesc doar pentru ungerea osiilor la căruțele lor. Trăsurile sunt așadar la București un lucru de primă necesitate, găsindu-se un număr mare de droști de închiriat, iar boierii posedă mai multe trăsurile. Seara, în anotimpul frumos, principala stradă a orașului, Podul Mogoșoaiei, este plină de echipaje.

Bucureștii n-au monumente. Este imposibil să numești astfel bisericile numeroase, pe care superstiția și remușcările, mai mult decât pietatea, le-au înălțat în veacul trecut. Chipuri informe, picturi în frescă cu subiecte religioase și profane sunt amestecate în modul cel mai caraghios posibil, dând dovadă de o desăvârșită lipsă de gust... Din nenorocire, religia ortodoxă, fiind în mâinile preoților valahi, în loc să fie un mijloc de civilizație n-a fost până acum decât un obstacol al progresului social.

Bucureștii au numeroase instituții de binefacere, dintre care două merită laude: prima făcută în 1835, după testamentul principelui Gheorghe Brâncoveanu, este un azil de 60 de bolnavi de ambe sexe; a doua este un spital militar, organizat de ruși și care, având medici germani, poate fi comparat cu orice spital de acest fel. Închisoarea, care ar putea fi mai bine întreținută, prezintă totuși un aspect mai puțin dureros decât cele de la noi..."

Vechi zidiri bucureștene: Biserica lui Bucur

Ana Maria ORĂȘANU

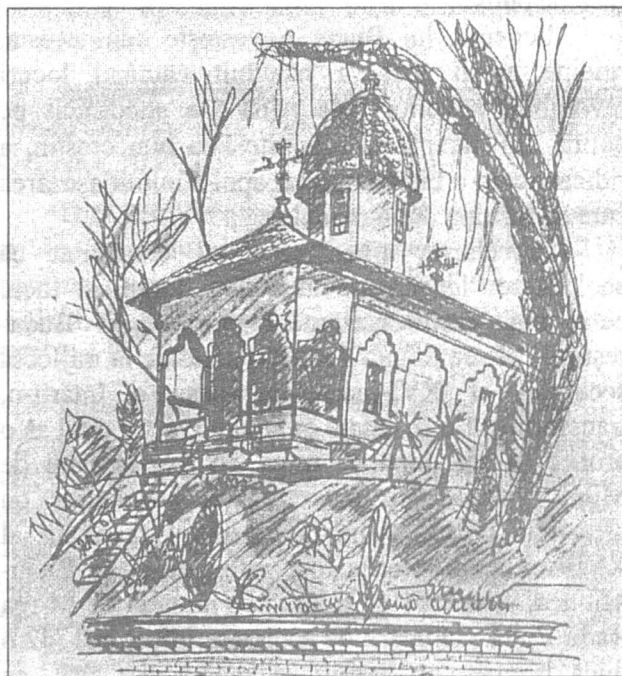
*"Un Bucur a fundat Bucureștii – iată tot ce știm.
Despre personalitatea acestui fericit proprietar
al locurilor de pe lângă Dâmbovița
nu se știe însă nimic".*

G. I. Ionescu-Gion

Un miniatURAL lăcaș de închinăciune ridicat pe o colină de pe malul drept al Dâmboviței. O imagine arhitecturală plină de pitoresc, preponderent rustică, în care distingem câteva elemente specifice arhitecturii din secolul al XVIII-lea îmbinate armonios cu altele preluate din tradiția constructivă populară: pridvor aidoma prispei țărănești, învelitoare din șindrilă acoperind turla firavă cu o formă de ciupercă, pereți văruiți și discret vibrați de ritmul arcaturilor polilobate care îmbracă fațadele.

Așa se înfățișează Biserica lui Bucur, lăcaș ce inspiră perenitate, veșnicie românească modelată plastic după rigorile unei estetici străvechi și simple, cu nimic mai prejos decât stilurile artei culte.

Tradiția atribuie acest edificiu lui Bucur, legendarul întemeietor al orașului, reprezentat în chip de ctitor, cu macheta bisericii pe palme, în tabloul votiv pictat în interior.

Desen de Christian d'Auchamp

*M-rea Radu Vodă și Biserica lui Bucur
gravură, 1882*

Acolo, pe colina dâmbovițeană, istoria începuturilor se împletește cu legenda; adevărul se desprinde cu greu de ficțiune, iar hotarul dintre ele se trasează anevoios, căci nu toate întrebările privitoare la începuturile Bucureștilor și-au găsit răspuns. Unele dintre ele sunt confirmate simultan de legendă și de rezultatele cercetărilor, altele conduc spre concluzii contradictorii, sau nu au încă răspuns.

Legenda lui Bucur povestește cum acesta, oricine ar fi fost, a hălăduit căutând locuri favorabile nevoilor sale până s-a statornicit pe colina din dreapta Dâmboviței; ca bun creștin, a ridicat acolo o bisericuță, iar apoi a numit așezarea care se înfiripa după numele său.

Cercetările arheologice au confirmat că acolo este "leagănul cetății" (N. Iorga) și locul celui mai vechi așezământ monahal al Bucureștilor, M-rea Sfânta Troiță, datând de la mijlocul secolului al XVI-lea. Sinan-pașa a întărit-o, transformând-o în cetate în anul 1595, ca apoi să o arunce în aer după ce turcii au fost înfrânți de Mihai Viteazul și, în retragere, au distrus cu sălbăticie orașul. Abia la începutul secolului al XVII-lea mănăstirea a fost reconstruită de Radu-Mihnea, păstrându-se și azi sub numele de M-rea Radu Vodă. Călugării de acolo au ridicat în 1742 o mică biserică cu hramul Atanasie și Chiril, ca bolniță a cimitirului din vecinătate. Aceasta este

Biserica lui Bucur, care datează așadar din vremuri mai noi decât cele relatate de legendă. Dar însăși legenda lui Bucur este o plămuire a secolului XVIII, care circulă de atunci în diverse variante.

Așadar, legenda începuturilor s-a născut târziu, dar localizarea ei se identifică primei locuiri fortificate a orașului. Numele lui Bucur este o posibilă sursă etimologică a numelui București, așa încât existența sa, ca "boier puternic sau umil păstor" (Ionnescu-Gion) este plauzibilă.

Explicabilă este și identificarea primei citorii bucureștene în acea modestă biserică de cimitir. "Biserica lui Bucur" este un incontestabil prototip de creație populară; este exponențială unui mare număr de construcții bucureștene, case de locuit și biserici datând din vremurile când orașul își definea personalitatea printr-un amestec pitoresc de imagini citadine și rustice, amalgam bogat de forme în care cele ce perpetuau tradiția arhitecturii populare păreau autohtone, românești, diferind de creațiile arhitecturii culte, realizate după modele sau cu meșteri străini.

**Bibliografie selectivă: din
Colecția de Memorie locală "N. Iorga"**

- G.I. Ionnescu-Gion, *Istoria Bucurescilor*, 1899.
- Nicolae Iorga, *Istoria Bucureștilor*, 1939.

Istoria cărții

Ediții elzeviriene în colecțiile Bibliotecii
Institutului de Istorie "Nicolae Iorga"

Mariana MIHĂILESCU

Biblioteca Institutului de istorie "Nicolae Iorga" se numără printre așezămintele de cultură în ale căror fonduri, alături de numeroase valori bibliofile, se află și un număr de 39 de volume tipărite de una din cele mai vestite familii de tipografi și editori din secolul al XVII-lea, aceea a Elzevirilor. Volumele au aparținut fie savantului N. Iorga, fie lui D.A. Sturdza, cum o atestă ex-librisurile de pe unele exemplare, fie Bibliotecii Așezământului Cultural "Nicolae Bălcescu".

O analiză sumară a acestei colecții arată că marea majoritate a acestor volume aparțin seriei "Micilor republici" (23 de volume), altele cu caracter fie literar, fie de drept, altele aparțin literaturii clasice latine, sau sunt opere reprezentative ale vremii. Aproape toate sunt ediții în limba latină (36 de volume) și au fost tipărite la Leyda (Lugdum Batavorum) cât și la Amsterdam, începând din anul 1627 și până în 1680, anul morții lui Daniel Elzevir.

Colecția "Micilor republici" aparține perioadei de glorie a Casei Elzevir din Leyda, a asociației dintre Bonaventura și Abraham (1626-1655), perioadă în care firma este cunoscută în întreaga Europă. Această colecție este constituită din micromonografii în 24⁰, în care fiecare din cele 35 de titluri este consacrat unui stat modern. Unele din ele sunt reproducerea unor opere editate mai înainte, întregite, uneori cu capitole noi, altele sunt compilații din diferite opere științifice. Pe lângă subiectele tratate, la succesul acestor opere au contribuit atât gravurile, ornamentele create de C.C. Duysend (numele apare deseori pe gravurile din pagina de titlu) cât și literele gravate de Christophe van Dyck. Din această serie biblioteca institutului posedă două volume ca: *Respublica sive Status Regni Scotiae et Hiberniae*, 1627, *Helvetiorum Respublica*, 1627, Contarenus Gaspar

– *De republica Venetorum*, 1628 (editio secunda); Ioannes de Laet – *Gallia sive De Francorum regis dominus et opibus*, 1629, *De Regno Daniae et Norwegiae...*, 1629; *Hispania sive de Regis Hispaniae regnis et opibus*, 1629 (în două exemplare). Sunt apoi cele despre *Respublica Romana* (1629) sau cele intitulate *De republica Anglorum* (1630), *De Principatus Italiae* (1631), *Belgii confederati respublica* (1630), *Persia sive Regni Persici Status* (1637), *Portugallia sive De regis Portugalliae* (1641). Mai sunt de menționat lucrările lui P. Gyllius, Petrus Cunaeus, Ioannes Leo Africanus sau Ogier Gislain de Busbecq.

O mențiune specială merită lucrarea *Russia seu Moscovia iteruque Tartaria. Commentario Topographico atque politico illustratae*, apărută în 1630 și din care biblioteca posedă 2 exemplare. Pe foaia de titlu se află chipul lui Mihai Viteazul, apariția lui aici, la puțin timp după evenimentele din Țările Române, fiind încă o confirmare a faimei de care s-a bucurat marele voievod.

Informații despre români întâlnim în *Turcici Imperii Status seu Discursus varii de rebus turcorum*, 1630.

Din biblioteca personală a lui N. Iorga provine romanul lui John Barclay (1582-1621) *Argenis*, operă scrisă într-un stil elegant și original, importantă pentru literatura secolului al XVII-lea și aflată în bibliotecă în ediția din 1630.

Un interes deosebit au arătat tipografii Elzevir pentru operele clasicilor antici și în acest sens este de menționat tipărirea între 1653-1654 a operei lui Titus Livius, cartea având mențiunea "Lugd. Batavorum Ex officina Elzeviriana". O altă lucrare purtând mențiunea "À Leyde, chez Jean Elzevier. Imprimeur de l'Académie" este *Histoire des plus illustres favoris anciens et modernes...* (1662), unde în capitolul despre Martinuzzi se fac

referiri la Transilvania și Moldova.

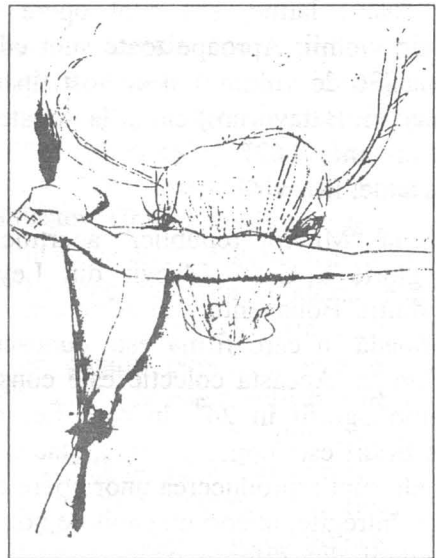
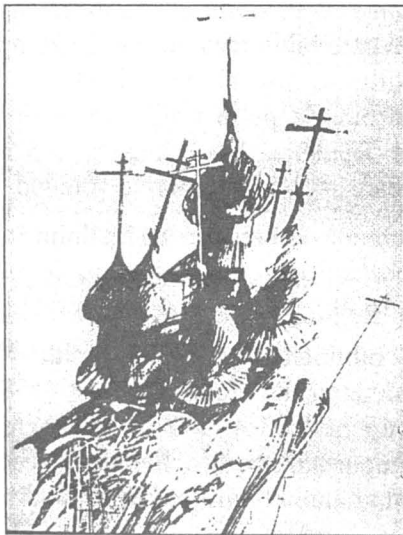
Biblioteca institutului posedă și câteva volume (cinci la număr) tipărite la Amsterdam cu mențiunea "Apud Ludovicum Elzevirium". Este vorba de două ediții din *Compendium Geographicum* (1643 și 1649) al lui Abraham Gölnitz, de lucrarea lui Schede Elie *De Dis Germanis...* (1648) și de aceea a lui Th. Campanella *De Monarchia Hispanica* (1653). La acestea se adaugă *Institutiones D. Iustiniani* (1654).

Tot la Amsterdam au fost tipărite și 3 volume care au aparținut lui N. Iorga și care au însemnele "Typis Danielis Elzevirii. Sumptibus Societatis", respectiv "Chez Daniel Elsevier". Este vorba de opera lui Erasmus *Colloquia* (1668), de *Satirele* lui Juvenal (1671) și de o lucrare interesantă referitoare la istoria noastră, *Mémoires de la guerre de Transilvanie et de Hongrie, entre l'Empereur Leopold I et le Grand Seigneur Mehmet IV, Georges Ragorski et les autres successeurs Princes de Transilvanie* (1680).

Sumara prezentare a colecției de ediții elzeviriene din colecțiile bibliotecii Institutului de istorie "N. Iorga" a încercat să arate nu numai aceste valori ale artei tipografice dar să arunce și o lumină, fie chiar palidă, asupra acelor care le-au achiziționat.

Bibliografie:

- Ioan Domșa – *Ediții elzeviriene* în Biblioteca Academiei, filiala Cluj. În "Studii și cercetări de bibliologie", XI (1969), pp. 169-177.
- A. Flocon – *Universul cărților*, București, Editura Științifică și Enciclopedică, 1976, pp. 287-290.
- Florin Marinescu – *Elzevir editions in the Library of the Romanian Academy*. In Bucharest în "Revue Roumaine d'Histoire", 2, 1983, pp. 127-136.
- Iacob Mârza – *Les Elzévir de la Bibliothèque Batthyaneum d'Alba Iulia*. În "Revue Roumaine d'Histoire", 2, 1979, pp. 289-312.
- Miklós Iolanta – *Ediții elzevirinene existente în colecția bibliotecii Colegiului Miko din Sf. Gheorghe*. În "Aluta", 1981, 12-13, pp. 121-136.

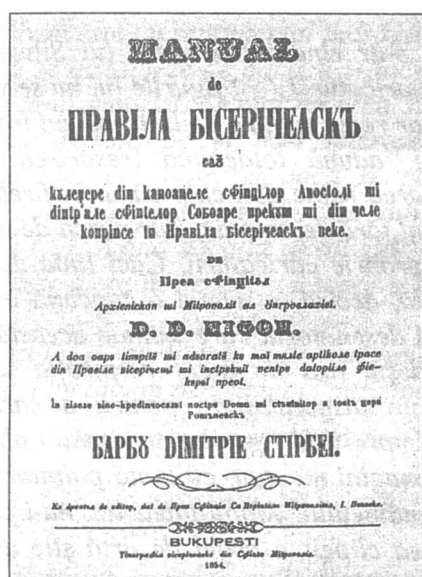
Ilustrații de Ovidiu Croitoru și Radu Șoimulescu la volumele *Moscova Cîrcumărească* de Serghei Esenin și *Infernul discutabil* de Ioan Alexandru, apărute în Editura "Biblioteca Bucureștilor"

Patrimoniu

Pravila Mitropolitului Nifon

Florin PREDA

Cartea pe care o prezentăm este legată de sărbătorirea Cetății, prin faptul că apariția ei este consemnată în zilele domniei lui Barbu Dimitrie Știrbei.

Manualul de pravilă bisericească sau culegere din canoanele sfinților și dintr-ale sfintelor soboare precum și din cele cuprinse în pravila Bisericească veche, care se află în colecția Serviciului de Memorie Comunitară al Bibliotecii Municipale, este o a doua ediție apărută în 1854. Prima ediție a apărut în 1852, iar cea de-a treia în 1856. La această a doua ediție, pe foaia de titlu este trecută înștiințarea “A doa oară tipărită și adăogată la mai multe articole trase din pravile bisericești și instrucțiuni pentru datoriile fiecărui preot”.

Scris în alfabetul de tranziție – alfabet compus din litere latine și chirilice – *Manualul* îl are ca autor pe Mitropolitul Ungrovlahiei D.D. Nifon, personalitate importantă a Bisericii Naționale Ortodoxe din epoca Unirii (a fost ales la 14

septembrie 1850 ca Mitropolit și, în această calitate, a rostit “Rugăciune cu ocazia deschiderii divanului ad-hoc” în anul 1857, 29 septembrie).

Cartea cuprinde un cuvânt înainte al lui Nifon, în care se arată necesitatea acestei cărți, care este “o prescurtare atât din canoanele sfinților Apostoli și ale Sfintelor Soboare, cât și din Pravila Bisericească Veche”, ea “adunând canoanele cele mai însemnate pe care experiența de mai mulți ani ne-a dovedit că se pot aplica acilea în țara noastră și în timpul de față”. Acest cuvânt înainte este urmat de partea I a cărții, intitulată “Asupra ierarhiei preoțești”, parte împărțită în 2 capitole: “Despre preoți și monahi” și “Partea Judecătorească”.

Partea a II-a a lucrării este împărțită în 4 capitole, capitole ce tratează despre căsnicii, despărțiri și arbori genealogici din punctul de vedere al legilor bisericești. În încheierea părții a II-a se află “Instrucțiuni pentru toți preoții bisericilor”.

Concepută, după cum se observă, ca un mic cod de legi ale cinului eclesiastic, cartea s-a bucurat de o mare atenție, dovadă fiind cele trei ediții tipărite la intervale scurte de timp (1852, 1854, 1856). De asemenea, autorul a fost o autoritate eclesiastică a timpului, opera sa completându-se cu scrieri ca *Principiile fundamentale ale religiei* (1856) – traducere sau *Situația Bisericii Române* – discurs rostit în ședința Senatului de la 17 decembrie 1866, precum și cu alte traduceri.

Ca date tehnice, în caseta cărții din *Bibliografia Românească Modernă* sunt trecute Tipografia bisericească din Sfânta Mitropolie, 1854 (27 x 19). 2 f. + 130 [- 132] p.3 Țvanțihi. (p.634 BRM).

Autografe contemporane

In Memoriam SILVAN – 1909-1999

“... Ceea ce face prețul stilului lui Silvan este sinceritatea și sensibilitatea autentică a desenului său direct, necontrafăcut”.

(Ion Frunzetti – “Contemporanul”, 11 iulie 1958)

Șerban CIOCULESCU

“... În ce categorie s-ar rîndui portretele lui Silvan? Avem măcar dreptul să le zicem caricaturi? (...) figurile lui nu se vor efigie cu contur tranșant, ci-s doar rețea subțire de linii, năvod fragil care, aruncate pe albul hîrtiei, adună totdeauna tresărirea vieții în ochiurile lui neregulate, parcă rupte. Un chip căzut în firele acestei plase vibrante se vede tratat fără ceremonie; dar parcă de asemenea fără înverșunarea care e proprie caricaturii. Căci linia nu-i lăsată aici să se aștearnă, pornită, decisă: e numai o capcană în care să prindă sufletul. Și simți că desenatorul care întinde această cursă e așa de absorbit, că pîndește așa de atent respirația unei vieți interioare, încît nu-i rămîn disponibilități pentru a carica (...). Portretele lui Silvan cer, împrejurul figurilor, un spațiu abstract: o dovadă, poate, că aceste imagini nu stau, cu toată palpitarea lor de viață, prizoniere ale instantaneului. Mobilitatea lor nu-i calchiată, dealtminteri, după zvîcnirea clipei: o astfel de artă știe drumul ce duce spre permanențele umane”.

(Dan Hăulică – “Gazeta Literară”, 10 iulie 1958)

“Calitatea primară a desenelor lui Silvan este aceea că fac sensibilă o rară putere de analiză psihologică, o excepțională siguranță a intențiilor. De la personaj la personaj, linia își modifică scrierea – este cînd agitată, cînd șovăielnică, parcă întoarsă spre sine, cînd incisivă, cînd blîndă și învăluitoare.

Numeroase sînt lucrările în care corespondențele dintre concepția și realizarea grafică, pe de o parte și personajul portretizat, pe de altă parte, sînt atît de mari, încît ele dobîndesc calitatea unor autentice documente de epocă”.

(Vasile Drăguț – “Contemporanul”, 10 mai 1968)

G. IBRĂILEANU

Eugen BARBU

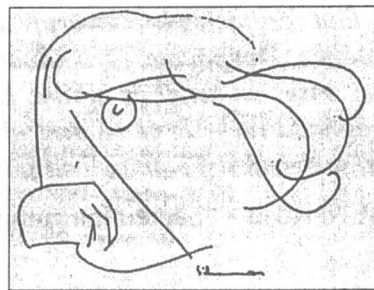
“Ele (desenele n.n.) nu sînt simple portrete, ci au umorul și inteligența, cele două trăsături specifice ale artei lui Silvan, izbutesc să dea la iveală adevărata față a omului, să citească în chipul fiecăruia din noi acele trăsături psihologice care sînt numai ale noastre (...). Fără îndoială, de fiecare dată cînd ne-am întîlni cu interpretarea pe care Silvan a dat-o miilor de chipuri, am simțit că acest adevărat artist pătrunde dincolo de aparențe. Pentru toate acestea Silvan nu este numai un artist ci și un prieten devotat al scriitorilor și artiștilor care cu o infinită delicatețe, și cu o rară intuiție sufletească, ne-a arătat așa cum sîntem, ne-a oferit oglinzi, de o valoare ce le asigură deplină perenitate”.

(Valeriu Râpeanu – “Scînteia”, 15 aprilie 1968)

“Silvan este un sentimental îndrăgostit de personajele sale. El nu știe să se distanțeze de oameni și lucruri. Nu posedă deci înțîia virtute a unui umorist. Și nici nu vrea să fie. Pentru că, străin de voluptatea ironiei, pe el nu-l interesează punctele de minoră rezistență ale semenilor, ci dacă se poate spune așa, motivele afective care să-i justifice în cele din urmă simpatia și chiar venerația (...). Avînd vocația devoțiunii umaniste, Silvan nu caută decît să descopere în fiecare personaj o ipostază și un argument al ei.

Măștile și portretele sale exemplifică această dragoste și venerație a lui Silvan pentru omul descoperit în fiecare artist”.

(Octavian Barbosa – “România Literară”, 14 august 1969)

Ion BARBU

“... Suita de imagini, majoritatea ale oamenilor de artă, operează rapid și comunicativ în crearea unei credințe estetice. Artistul oferă cu generozitate formularea plastică a humorului său ingenios în soluții simple și poetice sau cursive și acide”.

(Cristina Angelescu – “Săptămîna culturală a Capitalei”, noiembrie 1972)

“Stilul Silvan. Fermă, egală simplificat abreviat, semnătura devine semn: simbol-siglă; dar sigla unui stil, a unui stil cu care într-atît ne obișnuirăm, încît nu-l mai receptăm ca atare, cotidian, întîlnindu-l în Scînteia, în Secolul, în Contemporanul, Astra etc. etc., de 45 de ani de cînd a debutat (...). Ductul devine egal, neutru, impersonal, desăvîrșit tehnic, foarte docil de manevrat. Rostul lui e de a realiza în spațiul alb-abstract al paginii, un contur. În acest contur e concentrată toată forța de expresie a chipului uman, și nu a oricărui, a unui chip în general ci a unei, de obicei, binecunoscute personalități din viața noastră socială, îndeosebi culturală, personalități cu înfățișarea bine marcată în propria noastră memorie. Între chipul real și imaginea din memoria noastră se interpune consonant – și aceasta captivează ! – întruchiparea dată de varianta stilului: Silvan”.

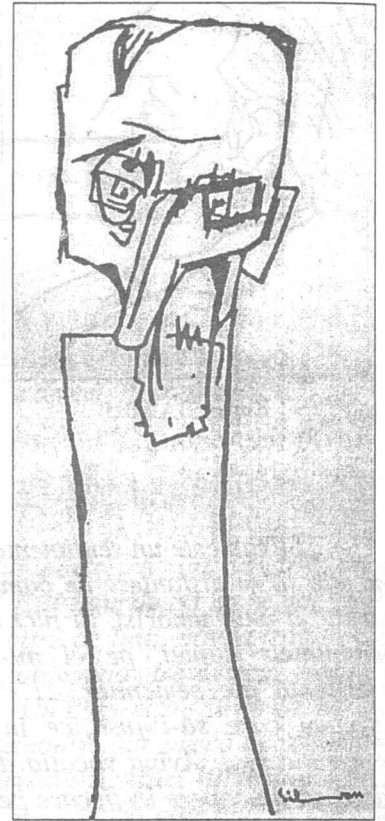
(Horia Horșia – Revista “Astra”, decembrie 1973)

“O excelentă dovadă a utilității portretului în arta grafică românească, căruia neobositul Silvan i-a adăugat valențe superioare, de o netăgăduită personalitate și originalitate. Pentru că Silvan este un grafician dublat de un psiholog (...). Este de observat că rare sînt acele portrete care să utilizeze aceeași tehnică sau același duct al grafitului. Silvan se substituie «subiectului». El nu este un caricaturist detașat, manierist și profesionalizat. Ci un psiholog care se instalează în interiorul personajului său, relevîndu-l și în același timp înțelegîndu-i trăsăturile de caracter și de fizionomie. Rareori el apelează la exagerările faciesului, la acele particularități fizionomice care ar putea individualiza și ironiza deopotrivă. Dacă o face, înseamnă că el evită altceva, dar mai ales atunci divulgă adevărul despre eroul cel adevărat. (...)

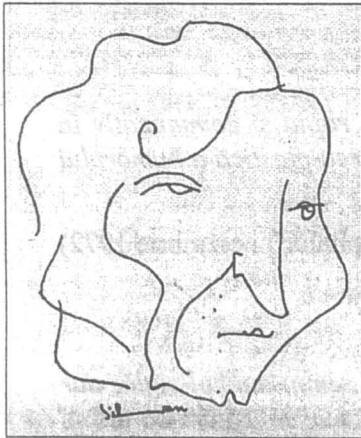
Silvan a fixat imaginea psihologică și exterioară a scriitorilor din generația contemporană într-un chip aproape desăvîrșit. El este de fapt cronicarul adevărat al literaturii române în chipuri și «icoane». Din păcate, fără editor.

Visez un astfel de album. Dacă actorii îl au și nu mai pot scăpa de oglinda lui – de ce să nu-l aibă și scriitorii? Silvan este martorul fidel, prietenos și ironic, liric și lucid al acestora. Mai ales”.

(M.N. Rusu – “Săptămîna culturală a Capitalei”, 25 octombrie 1974)

George BACOVIA

George TOPÎRCEANU

“Într-o istorie a literaturii române văzută prin desene și caricaturi înfățișînd scriitorii epocii moderne, Silvan ocupă locul de frunte. Pentru că, mai ales între cele două războaie, el a lucrat cu penița muiată în surâsuri blînde chipuri ce vor lumina cu marmura geniului și cu talentul captiv în torțe de lut și de flori drumul în eternitate al neamului românesc. Silvan n-are darul satirei care incendiază, hohotește satanic, rănește dulce (cînd nu vrea să ucidă), el e un liric, un bonom, un sfios, un domol așezat jur-împrejurul «subiectului» spre a-l admira și iubi și a-l aduce mai aproape de inima lumii”.

(Fănuș Neagu – “Manuscriptum”, nr. 2/1987)

Itinerar francofon

Reparații la "Coloana Infinitului" (II)

Teofil BĂLAJ

Diferitele forme ale constructivismului, ca integralismul promovat mai ales de revista "Integral", condusă de H. Maxy, Ion Călugăru, Ilarie Voronca și F. Brunea-Fox, având ca redactori la Paris pe B. Fundoianu și Mattis Teutsch, sau suprarealismul din revista "unu" a lui Sașa Pană și Moldav, ar fi putut explica mai bine ca orice, într-o expoziție retrospectivă, originea unui curent sau climatul în care acesta s-a conturat.

Dar aceste idei trebuiau în primul rînd să se nască înainte de a se putea răspîndi!

Și odată născute, s-au răspîndit abia atunci cînd au venit la Zürich, ca studenți, Tristan Tzara și Marcel Iancu, cu gîndul de a studia matematicile și arhitectura.

În sfîrșit...

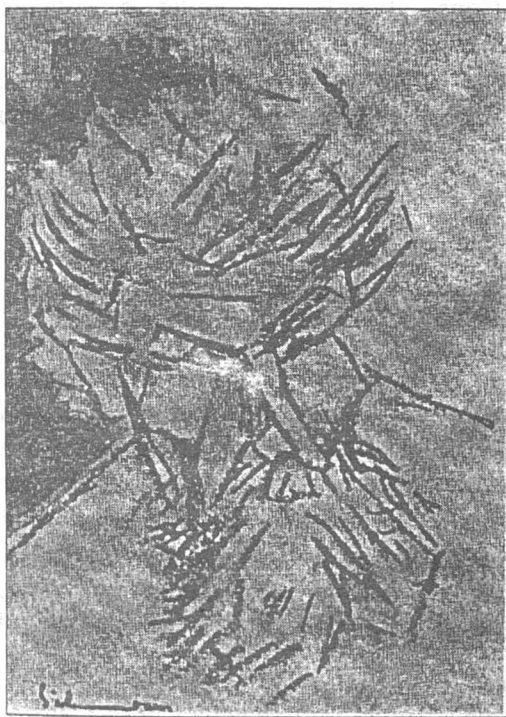
Păcat că nu s-a găsit o bucată de carton pe care să se scrie o singură dată, măcar, *România* în toată această expoziție *dada* care s-a vrut cu adevărat retrospectivă.

Alături de toate aceste retrospective trecătoare, atelierul lui Brâncuși, reconstituit pentru eternitate la început la Paris, în saloanele Muzeului Național de Artă Modernă, apoi în Centrul Pompidou, grupează aproape treizeci de lucrări esențiale ale "patriarhului" din Hobița. Alte lucrări se află în prestigioasa colecție de la Saint-Paul-de-Vence, din sudul Franței.

Directorul acestei fundații, cunoscutul colecționar Aimé Maeght, își amintește:

"- L-am întîlnit pentru prima oară pe Brâncuși la cîțiva ani după eliberarea Franței. Scriitorul Henri Pierre Roche, vechi prieten al sculptorului, m-a condus în atelierul din Impasse Ronsin, în spatele Montparnassului. Brâncuși arăta ca un patriarh al acestui oraș de artiști, care și-a păstrat mai multe decenii pitorescul său legendar. Atelierul sculptorului era el însuși o adevărată operă de artă. Opera lui Brâncuși. Reconstituirea care poate fi văzută acum, nu oferă decît o palidă imagine a aceluia atelier fabulos, uimitor, în care toate mobilele și toate obiectele purtau pecetea dominantă a personalității sculptorului".

(va urma)

C. Brâncuși, desen de Silvan

Perioada următoare, de la Zürich, a dadaismului, a fost o perioadă de afirmare a unor artiști plastici ca Arp, Taeuber, Schwiters, Richter, Ernest, Eggeling sau Marcel Iancu, care "... au devenit artiștii cei mai semnificativi ai generației lor" – cum se spune în catalogul expoziției.

Meridian biblioteconomic

Cultură

Acordul privind Programul
"Cultura 2000"

La întrunirea din 18 și 19 mai de la Weimar, miniștrii culturii din țările U.E. au ajuns la un acord privind noul program-cadru european în favoarea culturii, **Cultura 2000**. După câteva luni de blocaj, delegația olandeză a fost de acord să-și retragă veto-ul împotriva alocației propuse de Comisie la nivelul de 167 milioane Euro pentru o perioadă de cinci ani (2000-2004), dar cu condiția ca această sumă să nu fie suplimentată în timpul ședințelor de conciliere cu Parlamentul European. Se așteaptă ca la ședința din 28 iunie, Consiliul pentru Cultură să adopte o poziție comună. Apoi, textul va fi trimis din nou Parlamentului European pentru o a doua lectură. La prima lectură, Parlamentul a acceptat să sprijine programul cu o alocație financiară de 250 milioane Euro. Rămâne de văzut cum se va armoniza neconcordanța dintre Consiliu și Parlament privind alocația financiară.

Noul program **Cultura 2000** înglobează cele trei inițiative actuale în domeniul culturii: *Raphael* (moștenirea culturală), *Kaleidoscope* (arta spectacolelor) și *Ariane* (cărți și lectură). Propunerea avansată în 1998 de Comisia Europeană are în vedere raționalizarea și întărirea activității culturale U.E. prin creșterea finanțării în scopul participării a cât mai multe țări asociate la diverse proiecte.

Discuții asupra situației
din Kosovo

La întrunirea de la Weimar, miniștrii culturii din țările U.E. au discutat pe larg despre situația din Kosovo. Ei au hotărât să-și coordoneze proiectele de ajutor cultural pentru populația refugiată și au cerut Comisiei să pregătească un program de ajutorare pentru situații de urgență, la următoarea întrunire ce va avea loc pe 28 iunie, în Luxemburg.

Pentru salvarea patrimoniului cultural din regiune se preconizează o serie de inițiative, cum ar fi: distribuirea de cărți în taberele de refugiați, traducerea în limba albaneză și distribuirea de manuale școlare, sprijin financiar pentru scriitorii aflați în exil. Finanțarea va fi asigurată din fondurile încă disponibile ale programelor culturale existente.

Consiliul Uniunii Europene va aproba
capitalele culturii începând din 2005

Consiliul U.E. a adoptat o hotărâre ce stabilește ca pe o acțiune comunitară manifestarea **Capitala Europeană a Culturii** pentru anii 2005 până în 2019. Statele membre au acceptat amendamentele adoptate de Parlamentul European în luna mai, în baza cărora se va efectua selecția orașelor după anul 2004. Procedura de desemnare a Capitalelor Europene ale Culturii pentru perioada 2005-2019 va fi după cum urmează:

- Fiecare stat membru, în conformitate cu o ordine stabilită în prealabil, va prezenta – cel puțin cu patru ani în avans – candidaturile unuia sau mai multor orașe, de preferință însoțite de o recomandare. Comisia va face o propunere în lumina opiniilor exprimate de Parlamentul European și de membrii unui comitet de selecție din sfera culturii. Apoi, Consiliul va lua decizia finală.

- În fiecare an poate fi aleasă o a doua Capitală Europeană a Culturii, aparținând unui stat european ne-membru U.E. Țările candidate vor putea înainta propuneri de orașe. Pe baza recomandării Comisiei Europene, Consiliul – în unanimitate – va desemna unul din aceste orașe.

- Ordinea țărilor pentru cei 15 ani, din 2005 până în 2019 inclusiv, este următoarea: Irlanda, Olanda, Luxemburg, Marea

Britanie, Austria, Germania, Finlanda, Portugalia, Franța, Suedia, Belgia, Spania, Danemarca, Grecia și Italia.

Data fiind importanța simbolică a anului 2000, pentru anul viitor au fost desemnate nouă orașe: Avignon, Bergen, Bologna, Bruxelles, Cracovia, Helsinki, Praga, Reykyavik și Santiago de Compostela. Urmează, în 2001 Rotterdam și Porto, 2002 Brugge și Salamanca, 2003 Graz, 2004 Genova.

Istoria comună a Europei

O altă temă centrală adusă în discuție pentru prima dată, la Weimar, a fost aceea a istoriei comune a Europei. Scriitorul Jorge Semprun, fost deportat și ministru al Culturii în Spania între 1988-1991, a făcut – la începutul dezbaterilor – un apel în favoarea integrării europene. Au fost recomandate acțiuni concrete, cum ar fi:

- Cooperarea între muzeele de istorie contemporană, cercetători și autori de manuale școlare;
- Traducerea lucrărilor istorice;
- Schimbul de documentare pentru televiziune.

Președinția germană va pregăti un proiect de rezoluție pe acest subiect pentru următorul Consiliu ce va avea loc la sfârșitul lunii iunie.

Investiția în cultură: un câștig pentru toate regiunile

Acest magazin, editat de Comisia Europeană, trece în revistă principalele domenii în care U.E. a sprijinit programe culturale. Există două diviziuni: prima, care se concentrează asupra proiectelor transnaționale și locale și, a doua, care prezintă diverse proiecte în care cultura joacă rolul de instrument al dezvoltării economice.

Educație

Prometeus

Prometeus: PROMoting Multimedia acces to Education and Training in the EUROpean Society = Promovarea accesului multimedia la educație și instruire în societatea europeană

Procesul de învățare și instruire este vital astăzi pentru nevoile cetățenilor din Societatea Informațională. De el depinde accesul adecvat și în timp util, la cunoaștere. În evoluția noilor căi și mijloace de învățare și instruire, dotările telematice și multimedia precum și conținutul cunoștințelor sunt esențiale. Aceste elemente stau la baza unor importante programe de cercetare ale U.E. și constituie tema unor proiecte ale U.E. vizând cercetarea și dezvoltarea tehnologică.

Cu toate acestea, echipele de cercetare nu pot ajunge singure la un consens asupra importantelor chestiuni sociale implicate. Ajungerea la un consens real în această privință face ca, în mod inevitabil, dezvoltarea tehnologică și științifică să treacă pe un plan secund deși, se poate întâmpla, uneori, ca aspectele sociale să fie impuse în mod artificial de interese private

puternice care pot propaga, prin media, opinii nejustificate, dar care sunt "la modă" la un moment dat. Pentru ca acest consens să devină aplicabil din punct de vedere tehnic și/sau social, el trebuie să fie exprimat sub forma unor standarde tehnice, reglementări sociale sau convenții.

Inițiativa **Prometeus** a antrenat sute de factori-cheie din sectoarele public și privat, cu obiectivul clar de a promova accesul la cunoaștere, educație și instruire al tuturor cetățenilor Europei – indiferent de vârstă, situație profesională, zonă geografică ori statut social. Având calitatea de forum cu deschidere permanentă, **Prometeus** va căuta să edifice și să exprime consensul asupra oricărei chestiuni relevante ce îi este supusă atenției sale. Următoarele probleme sunt avute în vedere în mod special: strategii optime în vederea găsirii unor soluții pentru învățământul multicultural și multilingvistic; noi abordări ale procesului instructiv-educativ, în contexte noi; soluții și platforme posibile, bazate pe cele mai bune standarde și practici; baze de cunoștințe interoperabile, accesibile publicului.

Activitățile **Prometeus** pentru realizarea unui consens urmăresc, prin urmare, să elimine decalajul dintre activitatea de cercetare și utilizarea efectivă a tehnologiilor, materialelor și serviciilor în domeniul educațional. Rezultatele inițiativei **Prometeus** se vor concretiza în excelente ghiduri și manuale practice precum și într-o serie de recomandări ce vor fi înaintate, după cum e cazul, forurilor competente din învățământ și educație, Uniunii Europene și organismelor de standardizare internaționale. În particular, se așteaptă o strânsă colaborare cu CEN/ISSS – nou înființatul Atelier pentru Standardele Tehnologiilor de Învățare, din cadrul Sistemului de Standardizare a Societății Informaționale (ISSS) al Comitetului European pentru Standardizare. Pe data de 25 martie 1999 a avut loc la Bruxelles o conferință care i-a reunit pe reprezentanții utilizatorilor finali ai procesului de învățământ, pe instructori și educatori, autorități din domeniul educațional, cercetători, producători de materiale și furnizori de servicii.

Obiectivul central al activităților de edificare a consensului îl vor constitui Grupurile Speciale de Interes Prometeus (SIGs). Într-o primă etapă, Comitetul de Coordonare Prometeus a identificat 10 asemenea SIGs-uri. Ele se vor întruni pentru prima dată pe 26 martie pentru a-și alege propria conducere și a-și începe activitatea cu următoarele subiecte:

- calitatea materialelor educaționale multimedia de a fi intersanjabile, reutilizabile și portabile;
- noi modalități pentru un învățământ unitar; utilizarea tehnologiilor de informare și comunicare;
- învățământ organizațional și cooperativ;
- cele mai bune practici pentru învățământul superior;
- învățarea la distanță prin intermediul calculatorului;

- învățământul prin intermediul telecomunicațiilor;
- contextul educațional în școlile primare și secundare bazat pe tehnologiile de informare și comunicare;
- cum să creăm în domeniul învățământului, noi servicii în regim de auto-finanțare;
- proiectarea ambientului în cazul sistemului de învățare electronic;
- interoperabilitatea serviciilor din învățământ.

Dacă e necesar, vor mai fi create SIGs-uri. **Prometeus** are următoarea titulatură completă: Accesul Multimedia la Educație și Instruire în Europa – Parteneriat pentru un demers unitar în direcția Producerii și Furnizării de Tehnologii Materiale și Servicii pentru Învățământ.

Leonardo da Vinci II - program adoptat

Pe data de 29 aprilie 1999, Consiliul de Miniștri a adoptat oficial următoarea etapă a programului U.E. de educare și pregătire profesională **Leonardo da Vinci**. Programul se desfășoară între anii 2000 și 2006 și va contribui cu peste 1 miliard Euro la perfecționarea pregătirii profesionale în Europa. Programul reînnoit are menirea de a sprijini și intensifica activitatea în statele membre. Prin cooperarea inter-frontalieră se urmărește îmbunătățirea calității și competențelor cetățenilor, în special ale tineretului, în domeniul pregătirii profesionale; îmbunătățirea calității și a accesului la continuarea pregătirii profesionale precum și acumularea permanentă de abilități și competențe; și consolidarea contribuției pe care pregătirea profesională o poate aduce procesului de înnoire în sfera relațiilor (comerț, afaceri etc.).

(Text preluat din "EBLIDA Magazine", Nr. 2/1999)
Traducere de Aura Constandache

Cultură și Cartier

Inițiativele comunitare dau roade:

Centrul de vacanță și timp liber "Fantezia '99"

în fapte și cifre

Julian SCOIPAN

Coordonator proiect

Între 1 iulie și 31 august 1999 a funcționat în București primul centru de vacanță și timp liber din România, sub numele "Fantezia". În 14 biblioteci publice de cartier pentru copii, filiale ale Bibliotecii Municipale "Mihail Sadoveanu", au fost deschise centre cu program zilnic ("G. Bacovia", Bd. Dinicu Golescu nr. 11, "Gh. Lazăr", str. Țugulea nr. 2-12) sau săptămânal ("I.L. Caragiale", str. Thomas Masaryk nr. 10, "I. Creangă", str. Christian Tell nr. 10, "N. Stănescu", șos. Crângași nr. 203, "M. Preda", str. Știrbei Vodă nr. 168, "I. Văcărescu", str. Boșianu nr. 10 etc.).

Programul, desfășurat în colaborare cu bibliotecarii angajați ai Bibliotecii Municipale "M. Sadoveanu", a fost extrem de variat, cuprinzând de la jocuri pedagogice de interior și exterior, lectură activă, concursuri de cultură generală, de pictură, desen și sportive, până la vizite la case memoriale și muzee, activități religioase, proiecții video și excursii. Săptămânal, în marile parcuri bucureștene (1 iulie – deschiderea oficială în parcul Cișmigiu, 9 iulie – Carol I, 17 iulie –

Herăstrău, 28 iulie – Carol I, 10 august – Cișmigiu, 16 august – Tineretului, 24 august – Herăstrău, 31 august – Carol I – închiderea oficială a centrului "Fantezia") au avut loc sărbători de cartier, cu reunirea tuturor participanților din centrele locale. Dacă în centrele de cartier frecvența zilnică a fost de 25-35 copii și adolescenți, în cazul acestor mari sărbători numărul total al copiilor depășește 300/activitate.

Centrele de vacanță din cartiere erau încadrate de o echipă de 5-6 animatori ai asociației "Generația 2020" și un bibliotecar al Bibliotecii Municipale și coordonate (regional) de patru coordonatori ai asociației "Generația 2020" (Liviu Neaga, Cristina Popescu, Isabela Boceanu și Roxana Iacob). În cadrul marilor activități, numărul animatorilor a fost suplimentat cu 5 până la 30 de tineri, membri pregătiți ai asociației "Generația 2020".

La sfârșitul fiecărei săptămâni, coordonatorii centrelor și responsabilul proiectului se reuniau pentru evaluarea activității desfășurate, analiza problemelor apărute, discutarea rapoartelor săptămânale consemnate în "Jurnalul" fiecărui centru în parte și pregătirea următoarelor activități (repartiția materialelor consumabile, rectificarea programului etc.).

Copiii participanți, în general între vârsta de 6-15 ani, provin din medii sociale defavorizate (familii sărace sau destrămate, cu mulți copii, centre de plasament sau copii ai străzii). Pentru mulți a fost prima vacanță cu prietenii, ei având probleme de integrare, socializare, psihice. Preocuparea animatorilor s-a extins și în afara programului stabilit, nu puține fiind zilele când

animatorii discutau cu copiii sau adolescenții despre problemele lor și după terminarea activității.

Dintre activitățile realizate, copiii au fost atrași îndeosebi de concursuri, jocuri și ateliere de construcție, adică tot ceea ce a însemnat mișcare. Mai puțin entuziasmați au fost de vizitele la muzee sau vizionările video, dar excursiile au reprezentat capul de afiș. Singurele probleme au fost ridicate de materialele consumabile mereu mai puține și neîndestulătoare.

Animatorii asociației “**Generația 2020**”, tineri între 16 și 22 de ani, au fost întotdeauna în miezul problemelor, acolo unde era nevoie de ei. În total, în acest proiect au fost implicați 67 de animatori, formatori și stagieri, membri ai asociației “**Generația 2020**”. Dintre aceștia, patru coordonatori au fost retribuiți, în baza convențiilor civile încheiate, cu câte 400.000 lei lunar din fondurile primite ca finanțare din partea Direcției pentru Tineret și Sport a Municipiului București. O mare parte din acești bani s-au folosit, cu acordul celor patru, la procurarea materialelor consumabile, coordonatorii muncind aproape ca și ceilalți, voluntar. Dar ceea ce a contat a fost reușita acestui program.

Concursurile și alte activități mari au fost sprijinite moral sau material de către numeroși

sponsori: RATB, Ambasada Franței, Ambasada SUA, McDonald’s, Coca-Cola, RO-STAR, editurile Mondo-Cart și Albatros.

Activitățile, în stil **fantezist**, au trezit interesul nu doar al participanților și al familiilor acestora, ci și al presei. Multe posturi TV (Tele 7 abc, Pro-TV și TVR) și de radio (Radio Total, Radio România) sau presa scrisă (“Adevărul”, “România Liberă”, “Informația”) au redat aspecte (uneori în direct) ale proiectului “**Fantezia**”. De asemenea, a fost realizată și o casetă video cu cele mai importante momente ale programului.

În concluzie, organizatorii consideră că proiectul a reprezentat un real succes, constituindu-se într-o viabilă alternativă de vacanță pentru copiii defavorizați social și propun extinderea atât fizică a acestui centru (în timp și spațiu), cât și la nivel de concept, prin atragerea în acest program și a altor asociații cu scop similar. În acest sens, va avea loc la Bușteni în perioada 29-31 octombrie a.c. seminarul “**Împreună**”, care își propune stabilirea unor baze de colaborare în perspectiva anului 2000. Vor participa reprezentanți ai ONG-urilor cu profil asemănător (“Salvați copiii”, “Adolescentul”, ASLIR, SAKURA, ASCOR, EST, AFAR), temele de discuție fiind diverse. Așteptăm materializarea acestor colaborări în proiectele ce vor urma.

Agenda culturală

◆ Lansare de carte

Vineri, 13 august 1999, la librăria “Mihail Sadoveanu”, a avut loc lansarea volumului *Roumains et Balkaniques dans la civilisation sud-est européenne* de acad. Răzvan Theodorescu, apărut în Editura Enciclopedică.

“On y trouve des pages dédiées à l’histoire de la civilisation plus ancienne, surtout à l’histoire de l’art et de l’Eglise dans l’Europe sud-orientale, là où deux entités différentes mais toujours entrecroisées – en l’occurrence l’espace balkanique et celui carpatodanubien – ont connu des développements spirituels du plus haut intérêt entre la fin de l’Antiquité et l’époque prémoderne”.

(Din “*Avant-Propos*”)

◆ Expoziție

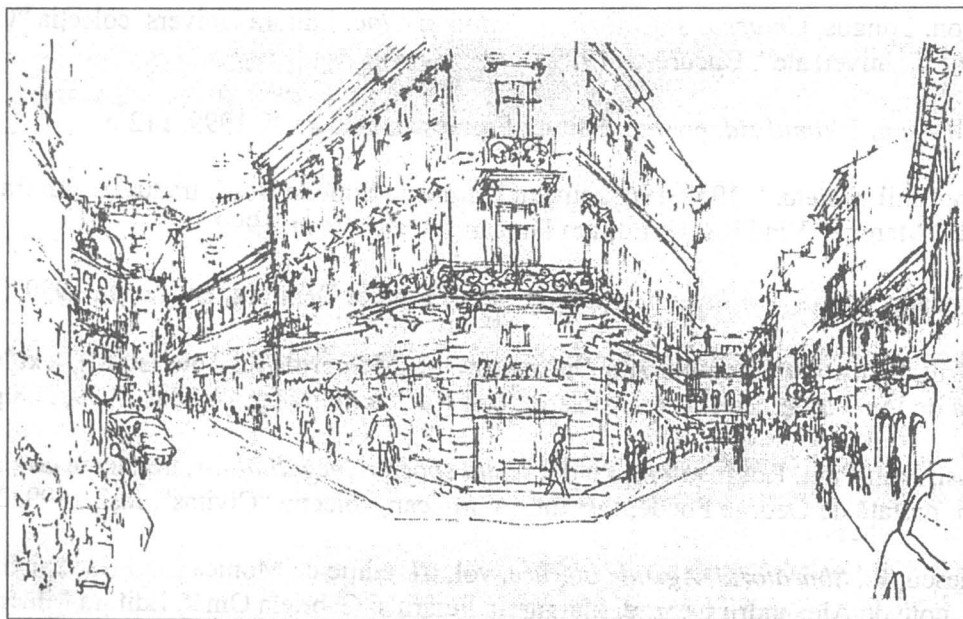
Cu prilejul împlinirii a 120 de ani de la stabilirea relațiilor diplomatice dintre România și Bulgaria, Ministerul Culturii și Biblioteca Națională au organizat luni, 20 septembrie 1999, în sala de conferințe a Serviciului Colecții Speciale al Bibliotecii Naționale, o expoziție de carte și alte documente reprezentative din cultura bulgară.

Au vorbit despre semnificația culturală a relațiilor dintre cele două țări: ambasadorul Bulgariei la București, Excelența sa dl. Kosio Kitipov, d-na Ana Andreescu, director – Direcția Cultură scrisă din Ministerul Culturii, dl. Mihai Moroiu, director – Direcția Relații internaționale din Ministerul Culturii și dl. Dan Erceanu, directorul Bibliotecii Naționale.

Noutăți editoriale

- Aderca, F., *Revolte*, roman, ediție și prefață de Henri Zalis, Editura Hasefer, București, 1999
- Bădin, Alexandru, *Dacia din vestul și din estul Europei*, studiu istoric, Editura Albatros, București, 1999, 438 p.
- Bănulescu, Ștefan, *Cartea de la Metopolis*, ediția a III-a, prefață de Dan Silviu Boerescu, Editura Allfa, București, 1999, 312 p.
- Brad, Ion. Anton, Monica, *Monologuri paralele*, Editura Curtea Veche, București, 1999, 368 p.
- Cazenave, Michel, *Jung. Experiența interioară*, traducere de Daniela Ștefănescu, Editura Humanitas, București, 1999, 214 p.
- Chariton. Longos, *Chaireas și Callirhoe. Dafnis și Cloe*, Editura Univers, colecția “Clasicii Literaturii Universale”, București, 1999
- Christy, Aura, *Ultimul zid*, poeme, Editura Eminescu, București, 1999, 112 p.
- Cioran, Emil, *Caiete*, I, 1957-1965, cuvânt înainte de Simone Boué, traducere din franceză de Emanoil Marcu și Vlad Russo, Editura Humanitas, București, 1999
- Cordoneanu, Maria, *Ion Brad în oglinda criticii*, Editura Demiurg, București, 1999, 312 p.
- Dumitriu, Petru, *Vârsta de Aur sau Dulceața vieții* (Memoriile lui Toto Istrati), text îngrijit și prefață de Ion Vartic, Biblioteca Apostrof, colecția “Scrinul negru”, Cluj, 1999, 208 p.
- Fitoussi, Jean-Paul. Rosanvallon, Pierre, *Noua epocă a inegalităților*, traducere de Camelia Trofin, prefață de George Poede, Institutul European, colecția “Civitas”, Iași, 1999, 232 p.
- Lovinescu, E., *Sburătorul. Agende literare*, vol. III, ediție de Monica Lovinescu și Gabriela Omăt, note de Alexandru George, Margareta Feraru și Gabriela Omăt, Editura Minerva, București, 1999, 476 p., 20.000 lei
- Malamud, Bernard, *Portretele lui Fidelman*, traducere de Alexandra Vasilescu, postfață de Dan Grigorescu, Editura Univers, București, 1999, 183 p.

- Miłosz, Czesław, *Europa natală*, Editura Univers, colecția "Sagittarius", București, 1999
- Miłosz, Czesław, *Gândirea captivă*. Eseu despre logocrațiile populare, traducere de Constantin Geambașu, postfață de Wladzmiertz Bolecki, Editura Humanitas, București, 1999
- Nicolau, Irina. Popescu, Ioana, *O stradă oarecare din București*, Editura Nemira, București, 1999
- Nicolescu, Basarab, *Transdisciplinaritatea*, manifest, Editura Polirom, Iași, 1999
- Pop, Valeriu, *Amintiri politice 1936-1944*, ediție îngrijită și prefață de Sanda Pop, cuvânt înainte de Florin Constantiniu, Editura Vestala, București, 1999
- Regenbogen, Lucian, *Napoleon a spus – Aforisme, citate, opinii*, Editura Universalia, București, 1999
- Sipoș, Mariana, *Dosarul "Marin Preda"*, reconstituire documentară, Editura Amarcord, Timișoara, 1999, 184 p.
- Sîrbu, Ion D., *Răs-cu-plânsul nostru valah*, publicistică, vol.V, ediție îngrijită și postfață de Dumitru Velea, Editura Fundației Culturale "Ion D. Sîrbu", Petroșani, 1999, 224 p., 15.000 lei
- Troyat, Henri, *Sfârșit de vacanță*, roman, traducere de Virginia Carianopol, Editura Polirom, Iași, 1999, 179 p.
- Vianu, Tudor, *Tezele unei filosofii a operei*, prefață de Mircea Martin, postfață de Ion Vasile Șerban, Editura Univers, București, 1999, 120 p.

Desen de Cik Damadian

Calendarul evenimentelor culturale septembrie 1999

- ◆ 1 septembrie 1944. 55 de ani de la moartea lui **Liviu Rebreanu** (27.11.1885 - 1.09.1944)
- ◆ 1 septembrie 1964. 35 de ani de la moartea dirijorului **George Georgescu** (12.09.1887 - 1.09.1964)
- ◆ 3 septembrie 1919. 80 de ani de la nașterea scriitorului **Ovidiu Drimba**
- ◆ 5 septembrie 1929. 70 de ani de la nașterea scriitoarei **Catinca Ralea** (5.09.1929 - 1981)
- ◆ 6 septembrie 1819. 180 de ani de la nașterea lui **Nicolae Filimon**, autorul romanului "Ciocoi vechi și noi" (6.09.1819 - 19.03.1865)
- ◆ 7 septembrie 1924. 75 de ani de la nașterea scriitorului **Ștefan Luca**
- ◆ 7 septembrie 1924. 75 de ani de la nașterea pictorului **Ion Pacea**
- ◆ 8 septembrie 1474. 525 de ani de la nașterea lui **Ludovico Ariosto**, poet renașcentist italian (8.09.1474 - 6.07.1533)
- ◆ 8 septembrie 1884. 115 ani de la nașterea lui **George Ulieru**, medic, scriitor (8.09.1884 - 28.08.1943)
- ◆ 8 septembrie 1909. 90 de ani de la nașterea lui **Max Blecher**, poet și prozator român (8.09.1909 - 31.05.1938)
- ◆ 8 septembrie 1929. 70 de ani de la nașterea scriitorului **Ștefan Bănuțescu**
- ◆ 9 septembrie 1929. 70 de ani de la nașterea scenografei și graficienei **Elena Forțu**
- ◆ 10 septembrie 1709. 290 de ani de la nașterea lui **Antioh Cantemir**, poet (10.09.1709 - 11.04.1744)
- ◆ 10 septembrie 1919. 80 de ani de la semnarea, la Saint Germain en Laye, de către România, a **Tratatului de Pace cu Austria**, prin care se recunoștea Unirea Bucovinei cu România
- ◆ 10 septembrie 1964. 35 de ani de la **prima audiție**, la București, a poemului simfonic "Vox Maris" de **George Enescu**
- ◆ 11 septembrie 1914. 85 de ani de la moartea lui **Mircea Demetriade**, poet, dramaturg (2.09.1861 - 11.09.1914)
- ◆ 11 septembrie 1924. 75 de ani de la nașterea istoricului literar **Ion Rotaru**
- ◆ 13 septembrie 1874. 125 de ani de la nașterea lui **Arnold Schönberg**, compozitor austriac (13.09.1874 - 13.07.1951)
- ◆ 13 septembrie 1904. 95 de ani de la nașterea scriitoarei **Elvira Bogdan** (13.09.1904 - 3.05.1987)
- ◆ 14 septembrie 1769. 230 de ani de la nașterea lui **Alexander von Humboldt**, geograf și naturalist german (14.09.1769 - 6.05.1859)
- ◆ 14 septembrie 1849. 150 de ani de la nașterea lui **Ivan Petrovici Pavlov**, fiziolog rus (14.09.1849 - 1936)
- ◆ 14 septembrie 1924. 75 de ani de la nașterea dirijorului **Iosif Conta**
- ◆ 15 septembrie 1789. 210 ani de la nașterea scriitorului american **Fenimore Cooper** (15.09.1789 - 1851)
- ◆ 16 septembrie 1934. 65 de ani de la nașterea poetei **Aurelia Batali**
- ◆ 17 septembrie 1939. 60 de ani de la nașterea poetului **Nicolae Ioana**
- ◆ 17 septembrie 1989. 10 ani de la moartea scriitorului **Ion D. Sârbu** (28.06.1919 - 17.09.1989)
- ◆ 18 septembrie 1924. 75 de ani de la nașterea poetului **Stelian Filip**
- ◆ 18 septembrie 1924. 75 de ani de la nașterea pictorului **Gheorghe Răducanu**
- ◆ 18 septembrie 1959. 40 de ani de la moartea istoricului **Barbu Cămpina** (25.04.1923 - 18.09.1959)
- ◆ 19 septembrie 1914. 85 de ani de la nașterea pictorului **Alexandru Țipoia**
- ◆ 20 septembrie 1459. 540 de ani de la **atestarea documentară a orașului București**
- ◆ 20 septembrie 1889. 110 ani de la nașterea

actorului **Ion Iancovescu** (20.09.1889 - 1966)

◆ 20 septembrie 1924. 75 de ani de la nașterea scriitorului **Dumitru Mircea**

◆ 20 septembrie 1934. 65 de ani de la nașterea actriței italiene **Sophia Loren**

◆ 21 septembrie 1864. 135 de ani de la nașterea **Elenei Văcărescu**, scriitoare franceză de origine română (21.09.1864 - 17.02.1947)

◆ 21 septembrie 1934. 65 de ani de la moartea criticului și istoricului literar **G. Bogdan Duică** (2.01.1866 - 21.09.1934)

◆ 21 septembrie 1939. 60 de ani de la asasinarea lui **Armand Călinescu**, om politic român, unul dintre liderii Partidului Național Țărănesc și colaborator apropiat al Regelui Carol al II-lea, prim-ministru al României (1893 - 1939)

◆ 22 septembrie 1904. 95 de ani de la nașterea lui **N. Argintescu-Amza**, critic de artă, traducător și eseist (22.09.1904 - 7.09.1973)

◆ 22 septembrie 1914. 85 de ani de la nașterea scriitoarei **Alice Botez** (22.09.1914 - 27.10.1985)

◆ 22 septembrie 1929. 70 de ani de la nașterea lui **Dinu Cocea**, regizor și scenarist

◆ 22 septembrie 1944. 55 de ani de la moartea scriitorului **Paul Miha Sadoveanu** (1920 - 22.09.1944)

◆ 23 septembrie 1889. 110 ani de la moartea lui **William Wilkie Collins**, scriitor englez, unul dintre creatorii romanului polițist (8.01.1824 - 23.09.1889)

◆ 25 septembrie 1849. 150 de ani de la moartea lui **Johann Strauss-tatăl**, compozitor și dirijor austriac (14.03.1804 - 25.09.1849)

◆ 25 septembrie 1914. 85 de ani de la nașterea scriitorului **Marcel Marcian**

◆ 25 septembrie 1929. 70 de ani de la nașterea scriitorului **Mihai Giugaru**

◆ 25 septembrie 1989. 10 ani de la moartea scriitorului **Paul Georgescu** (7.11.1923 - 25.09.1989)

◆ 27 septembrie 1914. 85 de ani de la moartea lui **Carol I de Hohenzollern Sigmaringen**, primul rege al României - a domnit între anii 1866 - 1914 (8.04.1839 - 27.09.1914)

◆ 27 septembrie 1919. 80 de ani de la moartea **Adelinei Patti**, cântăreață italiană (19.02.1843 - 27.09.1919)

◆ 27 septembrie 1929. 70 de ani de la nașterea compozitorului **Mircea Istrate**

◆ 27 septembrie 1934. 65 de ani de la nașterea poetului **Ilie Hinoveanu**

◆ 27 septembrie 1944. 55 de ani de la nașterea scriitorului **Franz Hodjak**

◆ 28 septembrie 1654. 345 de ani de la moartea lui **Matei Basarab**, domn al Țării Românești între anii 1632 - 1654

◆ 28 septembrie 1914. 85 de ani de la **începerea domniei lui Ferdinand I Întregitorul** - al doilea rege al României (1914 - 1927)

◆ 28 septembrie 1924. 75 de ani de la nașterea scriitorului **Chiril Tricolici**

◆ 28 septembrie 1934. 65 de ani de la nașterea poetei **Sina Dănciulescu**

◆ 29 septembrie 1829. 170 de ani de la nașterea poetului **George Crețeanu** (29.09.1829 - 6.08.1887)

◆ 29 septembrie 1899. 100 de ani de la nașterea folcloristului **Ion Mușlea** (29.09.1899 - 27.07.1966)

◆ 29 septembrie 1929. 70 de ani de la nașterea pictorului **Ion (Alin) Gheorghiu**

◆ 30 septembrie 1859. 140 de ani de la nașterea scriitorului maghiar **Elek Benedek** (30.09.1859 - 17.08.1929)

◆ 30 septembrie 1879. 120 de ani de la **premiera**, la Teatrul Național din București, a piesei "**Despot Vodă**" de **Vasile Alecsandri**

NOTĂ: Rubrică realizată de colectivul *Serviciului Bibliografic al Bibliotecii Municipale "Mihail Sadoveanu"* - București

Contents

Bucharest – 540	2-15
<i>Paul Cernovodeanu</i> – Foreign Travellers in the Time of the Réglements Organiques	16
<i>Ana Maria Orășanu</i> – Old Bucharest Buildings: The Church of Bucur	21
<i>Mariana Mihăilescu</i> – Elzevir Editions in the Collections of “Nicolae Iorga” History Institute’s Library	23
<i>Florin Preda</i> – The Law of Nifon Bishop	25
In Memoriam: <i>Silvan</i> (1909-1999)	26
<i>Teofil Bălaj</i> – Repairs of the “Infinite Column” (II)	29
*** – The E.U. New Programme “Culture 2000”	30
<i>Iulian Scoipan</i> – A Community Initiative: The Holiday and Leisure Centre “Fantasy ’99” in Facts and Figures	33
*** – Book Launching	34
*** – Book Exhibition	35
*** – New Books	35
The Calendar of Cultural Events – September 1999	37

REDACTIA ȘI ADMINISTRAȚIA

București, str. Take Ionescu nr. 4,
sector 1, cod poștal 79711
Tel/Fax: 211.36.25
E-mail: abidob1@fx.ro
ISSN 1454-0487

Director: Florin ROTARU
Director artistic: Mircea DUMITRESCU
Redactor șef: Ion HOREA

Secretar general de redacție: Teofil BĂLAJ
Secretar de redacție: Iulia MACARIE

Culegere text: Irina BĂLAN
Tehnoredactare computerizată: Elisabeta BENYI

CUPON

ABONAMENT LA „BIBLIOTECA BUCUREȘTILOR“

Numele

Prenumele

Adresa

Cod..... Telefon.....

Solicit abonarea la revista „Biblioteca Bucureștilor“ pe o perioadă deluni.

Adresa: București, Str. Take Ionescu nr. 4, sector 1, cod poștal 79711.

Anexez chitanța de plată a sumei de lei în contul dvs.

nr. 2511.1-3771.1/ROL BCR sector 1.

ÎN ATENȚIA CITITORILOR DIN ȚARĂ ȘI STRĂINĂTATE

ANUNȚ FOARTE IMPORTANT

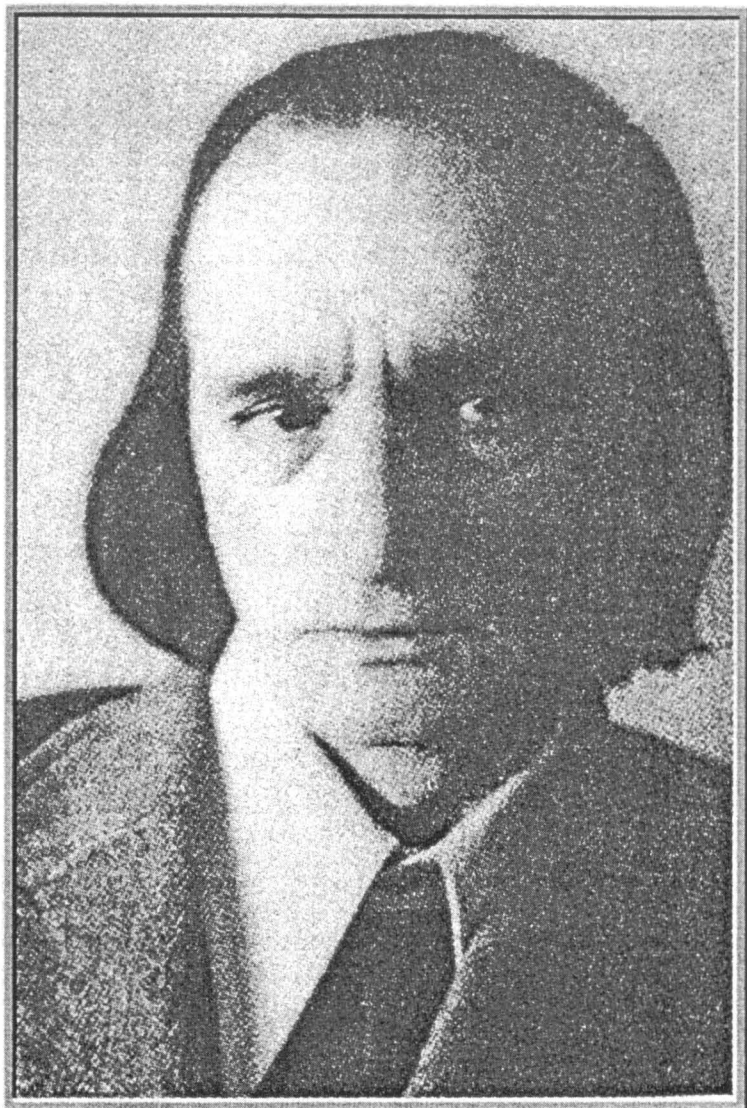
Asociația noastră ABIDOB și Biblioteca Municipală București sunt singurele reprezentante din România, în calitate de membre, în asociațiile INTAMEL și EBLIDA începând cu anul 1998. Astfel, revista noastră este unica publicație care vă oferă ultimele noutăți din Comunitatea internațională a bibliotecilor.

Administrația noastră face, prin plata directă sau prin mandat poștal, abonamente la revista lunară „BIBLIOTECA BUCUREȘTILOR“.

Costul unui număr este de 15.000 lei. Cheltuielile de expediere sunt suportate de abonat la primirea publicației. Pentru străinătate: America de Nord, America de Sud, Africa, Asia, Australia, Europa, Asia Mică (Israel, Țările Arabe) — 8 \$ per exemplar

Tipărit la Tipografia „Semne”

Redacția revistei „BIBLIOTECA BUCUREȘTILOR” respectă opțiunile autorilor cu privire la normele ortografice.

ȘTEFAN BĂNUȚESCU

1929 – 1998

70 de ani de la naștere

“... între Cântece de Câmpie, Iarna Bărbaților și Cartea Milionarului sînt numeroase punți... între ele circulă nenumărate motive, simboluri, figuri umane, în versiuni sporite și mereu nuanțate, cu dezvoltări, de la o scriere la alta, care le adîncesc și ramifică semnificațiile. Pînă la urmă, pentru cititorul operei bănuțesciene întregi, rezultă imaginea impunătoare a unei lumi, o lume unicat, ale cărei structuri se îmbină. Este lumea creată de un mare scriitor al timpului nostru, lumea în care el stăpînește în chip absolut, cu inalienabile prerogative de suveranitate literară”.

Gabriel Dimisianu

BUCUREȘTI • 540

Marți, 14 septembrie

- ora 11.00
Conferință de presă "București 540" - Sala de protocol Sahia Film, str. J. L. Calderon nr. 43
"Memoria peliculei" - filme documentare despre București

Miercuri, 15 septembrie

- ora 10.00
Întâlnire cu presa (troleibus aniversar)
- ora 11.00
Expoziție de presă veche bucureșteană - Bibl. L. Blaga, Șos. M. Bravu, nr. 116
- ora 12.00
Expoziție **Bucureștii și relațiile româno - maghiare în sec. XIX - XX** - Bibl. Petoffi S., str. Zalomit
- orele 11.00-18.00
Traseu bucureștean - B-dul Elisabeta - B-dul Carol I (troleibus aniversar)

Joi, 16 septembrie

- orele 10.00-18.00
Traseu bucureștean, B-dul Elisabeta - B-dul Carol I (troleibus aniversar)
- ora 11.00
Expoziție **Personalități bucureștene: Barbu Știrbei** - Bibl. M. Preda, str. Știrbei Vodă, nr. 168
- Inaugurarea Căminului ziariștilor bucureșteni la Cafea Ludogo, str. Eforie (eveniment patronat de Biblioteca Municipală)

Vineri, 17 septembrie

- ora 11.00
Simpozion științific: **"București - memorie comunitară"** - Muzeul de Istorie și Artă al Mun. București
- ora 14.00
Expoziția **"Vechi zidiri bucureștene"** - Bibl. Ion Creangă, str. Cristian Teiș, nr. 10
- ora 18.00
Sărbătoarea bucureștenilor - insula Monte Carlo - Cișmigiu

Sâmbătă, 18 septembrie

- ora 10.00
Aziul lui Bucur - Program pentru copii în Cișmigiu
- ora 10.00
La pas prin Bucureștii Vechi - itinerar în Căminul istoric
- ora 12.00
La pas prin Bucureștii Vechi - itinerar în Căminul istoric

Duminică, 19 septembrie

- ora 17.00
Sărbătoarea Căpâșii lui Bucur la Restaurantul Bucur

Luni, 20 septembrie

- Znaa Bucureștilor**
- orele 10.00-14.00
La dispoziția Dvs.: Colecția de memorie comunitară locală - Biblioteca I.L. Caragiale, str. Th. Masaryk, nr. 7
- ora 12.00
Expoziție **Personalități bucureștene: Tache Ionescu** - Biblioteca M. Sadoveanu, str. Tache Ionescu, nr. 4
- ora 14.00
Expoziția de cartofie **București Vechi** - Bibl. Tineretului, str. N. Filipescu, nr. 45
- ora 14.00
Istoria tiparului bucureștean - Bibl. B. P. Hasdeu, Șos. Ștefan cel Mare, nr. 20
- ora 16.00
Deschiderea expoziției de sculptură **Ana Rus** - Biblioteca I.L. Caragiale, str. Th. Masaryk, nr. 7
- Întâlnire cu scriitorii bucureșteni - Biblioteca I.L. Caragiale

540 ANI DE ATESTARE DOCUMENTARĂ A ORAȘULUI SUB ACEST NUME